

Politisk regnskap 2005-2009

Venstres
stortingsgruppe

venstre

Innhold:

Stortingsgruppen.....	3
Politisk regnskap, sammendrag.....	4
Venstres alternative statsbudsjett, finanskrisen og RNB.....	5
Om Regjeringen og Stortinget.....	10
Trontaledebatten 2008.....	12
Venstres grunnlovsforslag.....	14
Profilområde miljø.....	15
<u>Energi- og miljøkomiteen</u>	16
<u>Transport- og kommunikasjonskomiteen</u>	18
Profilområde småbedrifter.....	21
<u>Næringskomiteen</u>	22
<u>Finanskomiteen</u>	24
Profilområde utdanning/kultur.....	29
<u>Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen</u>	30
<u>Familie- og kulturkomiteen</u>	32
Profilområde sosialt ansvar.....	36
Arbeids- og sosialkomiteen.....	37
Helse- og omsorgskomiteen.....	39
Andre saksområder.....	42
<u>Kommunal- og forvaltningskomiteen</u>	43
<u>Utenrikskomiteen</u>	48
<u>Justiskomiteen</u>	xx
<u>Forsvarskomiteen</u>	xx
<u>Kontroll- og konstitusjonskomiteen</u>	xx
Venstres representantsforslag.....	53

Forsidebilde av gruppa: Venstres stortingsgruppe fotografert på Café Engebret 21. mai 2008, under feiring av gruppas 125 år. Bak fra venstre: Gunvald Ludvigsen, Gunnar Kvasheim, André N. Skjelstad, Lars Sponheim, Leif Helge Kongshaug, Odd Einar Dørum. Foran: Anne Margrethe Larsen, Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Vera Lysklætt. (Foto: Svein Erik Dahl, Samfoto).

Foto Sponheim og Dørum: Scanpix. Foto Sponheim: Caroline Roka

Foreløpig utgave

Utgitt 24. juni 2009 av Venstres stortingsgruppe.

Redaksjon: Seniorrådgiver Atle Hagtun, politisk rådgiver Martha Hagerup Nilson

Rapporten finnes elektronisk på www.venstre.no

Referater fra stortingsbehandlingen finner du på www.stortinget.no

Venstres stortingsgruppe i perioden

Venstres stortingsgruppe har i perioden 2005 - 2009 bestått av:

Lars Sponheim (Finanskomiteen), Hordaland. Parlamentarisk leder
Trine Skei Grande (Familie- og kulturkomiteen), Oslo. Parlamentarisk nestleder
Borghild Tenden (Nestleder i Transport- og kommunikasjonskomiteen), Akershus. Innpisker.
Odd Einar Dørum (Kirke- utdannings- og forskningskomiteen), Oslo.
Gunnar Kvasshem (Leder i Energi- og miljøkomiteen), Rogaland.
Leif Helge Kongshaug (Næringskomiteen), Møre og Romsdal. Varapresident i Lagtinget.
Gunvald Ludvigsen (Helse- og omsorgskomiteen), Sogn og Fjordane.
Anne Margrethe Larsen (Utenrikskomiteen), Vest-Agder.
André N. Skjelstad (Arbeids- og sosialkomiteen), Nord-Trøndelag.
Vera Lysklætt (Kommunal- og forvaltningskomiteen), Finnmark.

De fire siste er valgt på utjevningsmandat. Stortingsvalget i 2005 ga Venstre 156.113 stemmer (5,9 prosent) og ti representanter. Venstre var ikke representert i Justiskomiteen, Forsvarskomiteen og Kontroll- og Konstitusjonskomiteen.

Følgende vararepresentanter har møtt i perioden:

Oslo: Alvhild Hedstein, Olaf Thommessen, Audun Rødningsby.
Akershus: Inge Solli, Lisbeth Bøhler.
Vest-Agder: Knud Berthelsen, Astrid Bekkenes.
Rogaland: Helge Solum Larsen.
Hordaland: May Britt Vihovde, Lars-Henrik Michelsen
Sogn og Fjordane: Bjørg Michalsen.
Møre og Romsdal: Gunn Berit Gjerde (møtte fast første året).
Nord-Trøndelag: Anita Østby.
Finnmark: Bjørg Iren Østrem, Trine Noodt.

Ansatte i perioden:

Sekretariatsleder (05-07)/seniorrådgiver Atle Hagtun
Sekretariatsleder (07-09) Terje Breivik
Konsulent Guri Kinnerberg
Konsulent Mirjam Engelsjord
Politisk rådgiver finans/næring Geir Olsen
Politisk rådgiver helse/sosial Anne Gamme
Politisk rådgiver miljø/samferdsel Isak Oksvold
Politisk rådgiver justis/familie/integrering Ingvild Boe Hornburg
Politisk rådgiver utdanning/forskning/kultur Pål V. M. Pettersen
Politisk rådgiver utenriks Henning Kloster-Jensen
Politisk rådgiver kommunal Ketil Kjenseth
Politisk rådgiver næring/info Martha Hagerup Nilson
Informasjonssjef Steinar Haugsvær
Informasjonsrådgiver Jan Christian Kolstø
Informasjonsrådgiver Kjartan Almenning (2008-09)

Politisk regnskap - sammendrag

Venstre har i denne stortingsperioden hatt sin største gruppe siden partisplittelsen i 1972, og den første perioden utenfor regjering siden 1997. Vi har kunnet stå for Venstres egen politikk.

Venstre har lagt vekt på å profilere det sosialliberale sentrumpartiet – som det tredje tyngdepunktet i norsk politikk. Vi har særlig konsentrert arbeidet rundt fire politiske profilområder; Miljø, småbedrifter, skole og sosialt ansvar. I tillegg har personvern og innvandring/integrering vært viktige saksfelt for Venstre.

Som jevnstore med de andre sentrumpartiene og gjennom deltagelse i nesten alle av Stortingets komiteer, har vi deltatt på alle saksfelter i Stortingets arbeid.

Meningsmålingene har gjennom hele perioden vært stabile på nivå med valgresultatet i 2005 og dermed klart over nivået de to foregående periodene.

Flertallsregjeringen har gitt små muligheter for gjennomslag fra opposisjon i Stortinget, men Venstre har deltatt i viktige flertallsforlik i klimapolitikken, pensjonsordningen, kirke/stat-saken og i eldrepolitikken. Vi ble nedstemt i Stortinget på opprettelse av en personvernkommissjon, men Regjeringen fulgte siden forslaget på egen kjøp.

Venstre har i hele perioden ført en ansvarlig økonomisk politikk, og holdt seg til handlingsregelen eller noe mindre pengebruk. (Vi er det partiet som har brukt minst oljepenger i perioden, ca 1,25 mrd mindre enn Regjeringen. Frp har brukt 100 mrd mer).

Våre alternative budsjetter har vist andre prioriteringer enn Regjeringens. Vi har innenfor samme rammer bevilget 5,1 mrd mer til forskning og utdanning, 3,5 mrd mer til miljø og miljøvennlig samferdsel, 2,9 mrd mer til fattigdomsbekjempelse, 1,9 mrd til tiltak for næringslivet og vi har omdisponert 7,5 mrd fra rød til grønn skatt.

Liberale verdispørsmål som personvern, åpenhet, livssynssaker og integrering, ville ha fått en langt bedre behandling om Venstre hadde hatt større innflytelse.

Flertallsregjeringen har hatt eventyrlige inntekter til disposisjon, blant annet basert på den forrige regjeringens skattepolitikk, og har kunnet administrere landet greit på mange måter. Det har ikke vært noen kunst å øke bevilgningene til alle formål. Men Regjeringen har langt på vei unnlatt å prioritere, og har derfor ikke gjort landet mer robust i møte med framtidens utfordringer.

Selv med rekordhøye inntekter, har Regjeringen brutt sine egne løfter på viktige områder – spesielt i energi- og miljøpolitikken og i fattigdomspolitikken. ”Aktiv næringspolitikk” ble en skandale med Aker-saken og ellers lite. Utdanning og forskning har vært lite målrettet og svakt prioritert. Fornyelse av offentlig sektor er stanset opp og verdens rikeste land er enda mer blitt verdens dyreste i drift.

Flertallsregjering som sådan har bidratt til å svekke demokratiet mer enn å styrke det.

VENSTRES ALTERNATIVE STATSBUDESJETT 2009

Rett medisin til rett tid:

Venstres hovedbudskap i budsjettbehandlingen var at det landet nå trenger, er en målrettet satsing på framtiden - på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet, miljøvennlig samferdsel, storsatsing på forskning og målrettet fattigdomsbekjempelse blant barn og unge.

Venstre valgte i de foregående årene å bruke mindre oljepenger enn regjeringen, for å dempe presset i økonomien og for å få ned renten, men fant for 2009 å følge regjeringens forslag til rammer. Venstre advarte mot å bruke mer "oljepenger", slik Frp og Kr.F la opp til, fordi jobb nummer en er fortsatt å få ned renten og dermed bidra til økt investeringsvilje.

Venstres viktigste kritikk mot regjeringens forslag til budsjett har vært at de ikke i sterk nok grad bidrar til at den norske renta kommer på samme nivå som land det er naturlig å sammenligne seg med. Det er utelukkende offentlige utgifter som økes, når regjeringen økte oljepengebruken med 14 mrd kroner, mens vi vet at for eksempel målrettet skattelette er et mer effektivt virkemiddel, som virker mindre ekspansivt i økonomien.

Det største problemet er at Regjeringen ikke tar noen viktige grep som viser vilje til nødvendig omstilling for å sikre arbeidsplasser, bedrifter og hjem også i framtiden: Omlegging av skattesystemet fra rød til grønn skatt er helt fraværende, det er ingen målrettet satsing på nyskaping, innovasjon og det miljøvennlige næringslivet. Det er dette som skal sikre velferden i framtiden, og den nødvendige omstilling og modernisering av offentlig sektor er like fraværende som den har vært i hele denne regjeringens virketid.

Venstre stiller seg også svært undrende til at regjeringen fortsetter sitt målrettede angrep på norske bedriftseiere. - Regjeringens medisin med å stramme inn skatteskruen overfor de som vil investere og eie i norske bedrifter er helt feil i dagens situasjon med uro på børser og finanskrise. Det er åpenbart at regjeringen ønsker å redusere privat eierskap i norsk næringsliv.

Venstre har derfor i sitt alternative budsjett følgende hovedprofil:

- En kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt. Det satses spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet.
- En tung satsing på utdanning og forskning (delvis parallelt med satsing på næringsliv).
- 1 mrd til miljøvennlig samferdsel og trafikksikkerhet.
- En målrettet satsing på å redusere fattigdom, spesielt blant barn og unge med over 1 mrd kroner til ulike tiltak.
- En gjennomført miljøprofil på alle områder i tillegg til ulike økninger i rene miljøtiltak.
- Et skattesifte fra rød til grønn skatt på om lag 3 mrd kroner.

Venstre foreslo å omprioritere ca 11,5 mrd kroner i forhold til Regjeringens forslag med om lag like store deler fordelt på skatte- og avgiftssiden og statsbudsjettets utgiftsside.

Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2009 kan oppsummeres slik (alle tall i bokførte størrelser):

Netto skatte- og avgiftslette:	876,00
Påplusninger/omprioriteringer:	5.453,50
<i>Totalt skattelette og påplusninger:</i>	<i>6.329,50</i>
Kutt/omprioriteringer:	5.917,80

Økte inntekter:	433,25
<i>Totalt kutt og økte inntekter:</i>	<i>6.351,05</i>

MINDREBRUK AV OLJEPENGER: 21,55

Flere detaljer under de enkelte saksområdene.

FINANSKRISEN

Utdrag av Lars Sponheims innlegg i Stortinget 13. februar 2009. Behandling av Regjeringens krisepakke:

Jeg har i alle mine kommentarer om krisen i høst valgt å være ganske monoman når det gjelder å sette eksportindustrien i fokus, for jeg tror det har vært nødvendig å fokusere nettopp på det som åpenbart rammes mest. Mange har på en måte vært opptatt av å ta omkamper på alle tenkelige områder, og alle sitter jo klar alle steder i samfunnet med ønskelistene sine, enten det er gode eller dårlige tider. Men det er viktig å forstå at dette framfor noe er en krise i eksportindustrien. I den sammenheng har min plan aldri vært noen annen enn å gi ros til regjeringsfraksjonen for at den har forbedret rammevilkårene for eksportindustrien gjennom behandlingen i Stortinget. Og det som er gjort, er betydelig – det er en betydelig forbedring av situasjonen.

--

I den innstillingen som vi behandler i dag, fremmer Venstre en rekke forslag – enten alene eller sammen med andre partier, i all hovedsak Høyre og Kristelig Folkeparti. Det er også naturlig, i og med at disse partiene gav Regjeringen felles innspill i forkant, og det er forslag og tiltak som spesielt retter seg nettopp mot en eksportrettet og konkurranseutsatt industri. Disse tiltakene vil være et nødvendig supplement til de tiltak Regjeringen har fremmet, og som den i dag får bred støtte i Stortinget for. Venstre foreslår derfor en målrettet pakke som er skreddersydd for eksportrettede virksomheter, som har opplevd stor svikt i etterspørselen. Vi vil bl.a. forbedre permitteringsreglene, slik at ansatte i større grad kan veksle mellom dagpenger og arbeid – så å si solidaritet i bedriftene. I dag er kravet at man må være minst 50 pst. permittert for å få dagpenger. Konsekvensen av dette er at mange bedrifter permitterer ansatte helt og fullt. For alle parter – både de ansatte, bedriften og samfunnet – er det bedre å legge til rette for bedriftene slik at de kan innføre f.eks. fire dagers uke, og at staten betaler for den femte, dersom dette passer bedriften. Dette vil i større grad også sikre kompetansen over tid framfor at deler av arbeidsstyrken må være permittert minst halvparten av tiden.

Jeg har registrert at regjeringspartiene har oppfordret Regjeringen til å se på dette fram mot revidert nasjonalbudsjett, og jeg leser vel litt mellom linjene at dette forslaget ville gjerne regjeringspartiene ha støttet – hvis de hadde fått lov. Kanskje de får det i neste omgang.

Et annet viktig grep er at vi vil sette av 100 mill. kr til ekstra tiltak til bedriftsintern opplæring. På denne måten kan mange bedrifter beholde ansatte i arbeid og la dem tilegne seg ny kunnskap, istedenfor at man permitterer dem. Venstre støtter for øvrig regjeringspartienes tilleggsforslag om å utvide antallet permitteringsuker til 52 uker.

Venstre foreslår å opprette et eget investeringsselskap, Klimatek, som skal kunne investere målrettet i den type bedrifter vi trenger i framtiden, de miljøvennlige teknologibedriftene, og i omstillinger av bedrifter i mer miljøvennlig retning. Venstre foreslår i første omgang at selskapet tilføres en investeringskapital på 500 mill. kr, og legger opp til at private investorer kan gå inn med en tilsvarende del. Dette vil være et velegnet virkemiddel for å investere i klimavennlig teknologi, og for klimagründere, som nå sliter med finansiering. Dette er virksomheter som verken kommer inn under ordningene i Enova, eller som nyter godt av aksjekapitaltilførselen til Argentum.

Vi foreslår i tillegg en rekke målrettede skattelettelser som vil komme norsk næringsliv og konkurranseutsatte eksportnæringer og konkurranseutsatt industri til gode. Vi foreslår bl.a. økte avskrivningssatser for maskiner til 25 pst., halv arbeidsgiveravgift for lærlinger, styrking av SkatteFUNN-ordningen, fjerning av taket i Regjeringens forslag til skattekredittordning og reversering

av innstrammingen i formues- og arveavgiften, som Regjeringen fikk flertall for i inneværende års budsjett.

Venstre foreslår også utsatt innbetaling av 2008-selskapsskatt til 1. august 2009 for å styrke næringslivets likviditet. Samlet vil dette være virkemidler som virker raskt og treffer der smerten nå er størst.

Venstre foreslår også å styrke basisfinansieringen av universiteter og høyskoler og en utvidelse av låneordningen for å ruste opp skolebygg med 2 milliarder kr.

En rekke av forslagene fra Regjeringen som i dag blir vedtatt med bred tilslutning i denne sal, er identiske med Venstres alternative statsbudsjett for 2009, altså forslag som Regjeringen og regjeringspartiene var imot for to måneder siden. Dette gjelder f.eks. forslag om å styrke SkatteFUNN-ordningen, forslag om økt satsing på næringsrettet forskning og klimaforskning, og forslag om flere nærings-PhD-er og stipendiatstillinger. Det gjelder forslag om flere sivile stillinger i politiet, det gjelder økt satsing på jernbane, på rassikring og på flere gang- og sykkelveier, og det gjelder økt satsing på kulturminnevern. Samlet hadde Venstre en styrking av disse områdene på om lag 2 milliarder kr i forhold til Regjeringens, og regjeringspartienes, budsjett for 2009. Jeg trekker derfor den slutning at Venstres alternative statsbudsjett var bedre egnet til å møte krisen enn det budsjettet som regjeringspartiene sørget for fikk flertall, var. Men det er heldigvis slik at det er bedre sent enn aldri. Og vi ønsker Regjeringen velkommen etter med alle disse gode forslag som i dag blir vedtatt.

RNB

Utdrag fra Lars Sponheims innlegg om revidert nasjonalbudsjett, 19. juni 2009, på stortingsperiodens siste dag, og siste debatt.

Venstre etterlyser en kurs som satser mer på framtiden og møter de store, viktige utfordringene, satsing på forskning, utdanning og stimulanter til mer klima- og miljøvennlig atferd. Ikke minst savner Venstre tiltak som er målrettet mot den del av norsk næringsliv som sliter, og som vi er helt avhengig av at lykkes i framtiden. På alle disse områdene leverer Regjeringen og regjeringspartiene i beste fall svært svakt, og har gjort det i hele regjeringssperioden. Dette gjelder spesielt på områder som er viktig for Venstre, nyskaping og forskning, miljø og klimavennlig omlegging av samfunnet og målrettede tiltak for å gjøre flest mulig i stand til å utvikle seg og ta vare på seg selv. Dersom Regjeringen og regjeringspartiene hadde brukt et like stort engasjement og like mye politisk energi i å utvikle det nye næringslivet som vi er avhengige av i framtiden, som de har brukt til interne forhold når det gjelder det statlige eierskapet i Aker, Hydro og Statoil, hadde vi stått mye bedre rustet til å møte den internasjonale finanskrisen og framtiden.

Det er bra at Regjeringen bevilger mer penger til flere studieplasser. Men lenge UH-sektoren fortsatt er underfinansiert og sliter med Regjeringens vedvarende hvileskjær, er konsekvensene for sektoren kutt i utgifter og dermed færre studieplasser og dårligere undervisning og mindre forskning. Venstre foreslår derfor å bevilge 700 mill kr mer til høyere utdanning og forskning. Dette går både til å styrke basisfinansieringen, men også til å øke næringsrettet forskning og klima- og energiforskning.

Venstre er skuffet over at Regjeringen heller ikke benytter denne anledningen til å oppfylle klimaforliket og satse målrettet på det klimavennlige næringslivet vi skal leve av i framtiden. Venstre er spesielt skuffet over at tiltak for å styrke investeringer i fornybar energi fortsatt er utsatt på ubestemt tid. Resultatet vil bli fortsatt kø av gode prosjekter som ikke blir realisert. Regjeringen har lovet en nasjonalstrategi for marin energiproduksjon. Når ikke denne kommer i revidert nasjonalbudsjett, er det et signal om at hele strategien i beste fall ligger nedlåst i en skuff i departementet. Også den lovede offensive CO₂-rensingen på Kårstø er nå skjøvet langt ut i det blå. Rensing fra dag én er et av denne regjeringens største løftebrudd.

Selv om Regjeringen har hatt et handlingsrom som er mer enn 100 milliarder kr mer til disposisjon i sitt siste år enn det Bondevik II-regjeringen hadde i 2005, klarer ikke Regjeringen det som ifølge finansminister Kristin Halvorsen kunne gjøres med et pennestrøk: å utrydde fattigdom. I beste fall har Regjeringen klart å bevilge noen hundrelapper ekstra til de fattigste.

Også innenfor helsesektoren sliter Regjeringen. Det er vel og bra at Regjeringen i dag, på Stortingets siste dag, presenterer en samhandlingsreform. Det er en reform som foreløpig stiller flere spørsmål enn vi får svar. Jeg vil spesielt peke på situasjonen i eldreomsorgen, som det ifølge statsminister Jens Stoltenberg skulle skinne av før det ble gitt en ekstra krone i skattelette. Venstre konstaterer at det er stadig flere mennesker som opplever problemer i eldreomsorgen, og at køene for å få sykehjemsplass vokser, mens det er brukt over 500 mill. kr f.eks. på skattelette for fagforeningskontingent i den samme perioden.

Venstre vil gå motsatt vei og foreslår i denne innstillingen en storstilt satsing på sykehjemsplasser med over 600 mill. kr i påplussinger innenfor de samme økonomiske rammene som Regjeringen har.

I Venstres alternative forslag til revidert nasjonalbudsjett 2009 prioriterer vi å bruke om lag 1 milliard kr mer på skole, utdanning og forskning, om lag 650 mill kr mer på helse, familie og fattigdomsbekjempelse, om lag 120 mill. kr mer til tiltak rettet mot norsk næringsliv i tillegg til flere målrettede skatte- og avgiftsforslag. Vi foreslår videre et skatteskifte fra rød til grønn beskatning på rundt 700 mill. kr med en netto skattelette på 390 mill. kr, økte utgifter på rundt 1,9 milliarder kr og inndekning på om lag 2,3 milliarder kr – alt innenfor samme økonomiske ramme som Regjeringen og regjeringspartiene foreslår.

Regjeringens pengebruk er allerede rekordhøy og virker sterkt ekspansivt på økonomien. 130 milliarder oljekroner brukes i 2009, en økning på hele 58 milliarder kr på et år. Regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett innebærer alene en økning på 9,5 milliarder kr. Dette er bekymringsfullt på sikt. Det er vel min og Venstres vurdering at det i denne situasjonen ikke er behov for ytterligere ekspansivitet på statsbudsjettets utgiftsside, men kanskje heller det motsatte, spesielt med tanke på at vi fikk en ytterligere rentereduksjon for få dager siden, som også bidrar til økt etterspørsel i norsk økonomi.

Derfor er det med en viss undring jeg ser at ingen av de andre opposisjonspartiene har lagt seg på en liknende ansvarlig og langsiktig linje. Politikk handler til syvende og sist om prioriteringer innenfor en ansvarlig ramme. Det er ikke spesielt ærefullt utelukkende å tappe mer av de framtidige pensjonsforpliktelsene for å finansiere små og store – og for all del – velmente påplussinger.

Til slutt. Det er også fristende ved avslutningen av et storting og en stortingssesjon og reflektere over hvilke utfordringer det kommende storting kommer til å stå overfor. De kommer ikke til å være ubetydelige. Innenfor finanspolitikken blir det en viktig oppgave etter hvert som forhåpentligvis finanskrisen gir seg og tilstandene normaliseres, å ta finanspolitikken inn på treffpunkt med handlingsreglen igjen. Nå har vi knapt nok øyekontakt.

Det skal bli krevende oppgave de neste årene å komme tilbake på den rette banen. Det gjør at det politiske handlingsrommet som har vært i denne fireårsperioden, tror jeg vi skal få problemer med å kunne se igjen i de neste periodene framover – i alle fall for de av oss som vil ha handlingsregelen velfungerende og på plass. Like fullt må - under så krevende og mer krevende økonomiske rammer enn det jeg tror denne regjeringen har hatt i sine fire år - de kommende storting ta tak i store utfordringer i vår tid. Det er å bringe oss raskere mot lavutslippssamfunnet enn det vi har lyktes med de siste årene. Det er å ta utfordringene med kraftig vekst av eldre i dette samfunnet, som kommer etter 2020. Det er de neste årene vi må legge til rette for å håndtere denne voldsomme dynamikken som kommer inn i norsk økonomi, og som jeg tror altfor få i politikken tar innover seg.

Jeg tror det viktigste vi kan gjøre i denne situasjonen i dag hadde vært å møte disse store utfordringene med en formidabel og konsentrert satsing på forskning og kunnskap, og ny kunnskap, enten det er å forbedre offentlig sektor, løse disse store velferdsutfordringene eller det er å ta oss til lavutslippssamfunnet. For å bringe de nye grønne bærekraftige bedriftene, er det bare ett svar når det

gjelder virkemidler, og det er innsats på forskning, framskaffe kunnskap, distribuere ny kunnskap gjennom utdanning. Den mest kraftfulle måten å møte finanskrisen på i denne situasjonen hadde vært å legge det meste annet til side, brukt handlingsrommet og gitt en kraftig satsing innenfor denne sektoren – ikke minst i en tid hvor mange unge ikke får arbeid, ikke kommer ut i sin første jobb, ikke får den læreplassen de har ønsket seg og søker til våre ulike høyskoler og universiteter. Det hadde vært en langsiktig og god strategi for å møte de store utfordringer og bringe en arv videre til nye storting, som får ganske krevende oppgaver foran seg.

Odd Einar Dørums innlegg (hans siste i Stortinget)

For Venstre har det hele tiden vært slik at siden vi tror at kunnskap er makt, har vi helt konsekvent i en årrekke – og også i denne stortingsperioden – prioritert å sette forskning, høyere utdanning og skole først. Det har vi også gjort i dette budsjettet. Vi har satt forskning og høyere utdanning først, med ca. 900 mill. til sammen, som vi har omprioritert innenfor rammen.

--

Så vil jeg si til mine kollegaer: Det er utrolig viktig at Stortinget som institusjon blir forsvart. Det er utrolig viktig i en tid hvor man prøver å springe etter stortingsrepresentanter og skrive dem ned, og skrive dem vekk, at alle partiene og alle representantene forsvarer Stortinget som institusjon. Selve demokratiet krever at Stortinget skal være en slik institusjon. Det er utrolig viktig for alle som skal gjøre det praktiske arbeidet i dette hus i årene som kommer, at ikke stortingsrepresentanter reduseres til statsansatte byråkrater som blir så opptatt av å fylle ut skjemaer at de ikke klarer å tenke en selvstendig tanke utenom siste notat fra en intelligent rådgiver. Jeg vil gjerne si det slik: Jeg har levd sammen med intelligente rådgivere. Jeg gjør det fortsatt. Men det er representantene som skal være frie og være ombud. Vi er i en farlig tidsfase nå, hvor man prøver å innføre den tanke at finjussen – som er noe helt annet enn lov og rett – erstatter lov og rett. Når finjussen rykker inn og erstatter lov og rett, blir det så detaljstyrt at menneskenes og representantenes frihet til å skape noe forvitret.

Dette er mine avskjedsord: Vær stolt. Forsvar dette huset. Forsvar ombudsrollen. Forsvar det at man er folkevalgt. La oss ikke bli syltet ned i detaljbyråkrati. Skjønn forskjellen mellom lov og rett og finjuss, president.

(Applaus fra galleriet og i salen)

Om Regjeringen og Stortinget

Forholdet mellom Stortinget og Regjeringen har i hele perioden vært preget av en flertallsregjering med så store interne rivninger at det ikke har vært noe å forhandle med i Stortinget. Det har gitt dårligere resultater enn mer åpne ville ha gitt. I svært mange saker har regjeringspartienes talspersoner også spilt rollen som opposisjon, men uten å ta konsekvensene av sine meninger.

I noen større saker har Regjeringen åpnet for samarbeid med opposisjonen. Spesielt i forbindelse med klimaforliket spilte Venstre en nøkkelrolle, både i å få presset Regjeringen til forhandlinger og for resultatet. Også i pensjonssaken, eldrepolitikken og kirke-stat-saken har Venstre bidratt konstruktiv til bedre resultater enn de som kom fra Regjeringen alene.

Regjeringspartiene stemmer ofte ned gode forslag fra opposisjonen, men tar dem likevel gjerne med seg i sin egen politikk. Venstres trykk på utdanning og forskning har åpenbart gjort et visst inntrykk. Vårt engasjement for personvernet, for fattige, for rusmisbrukere mv gir seg også indirekte utslag. Mer konkret har vi fått gjennomslag for forslag som skjerpet lov mot vold mot barn, vurdering av et statlig vegtilsyn, strakstiltak for Oslo-tunnelen (tog), kompensasjonstiltak til kollektivtrafikken i RNB, hevet beløpsgrense i Overformynderiet, enklere adopsjonsprosess.

Det har vært en eventyrlig økonomisk vekst i denne perioden, som aldri før. Derfor er det oppsiktsvekkende at en flertallsregjering ikke har fått til mer, og ikke har et tydeligere politisk prosjekt. Den er blitt en administrasjonsregjering som klatter mer penger overalt, provoserer få, men som har stanset opp i helt nødvendig effektivisering. Stort ideologisk språk og sterk strukturkonservatisme i regjeringen fører til handlingslammelse på viktige områder. I tillegg har regjeringen selv stilt forventningene så høyt at de ikke kan levere det de selv lovte – tross de enorme ekstraintektene.

Eksempler: Fjerning av fattigdom er avlyst, ny makspris i barnehagene er avlyst, subsidiert industrikraftregime er avlyst, ”aktiv næringspolitikk” huskes best for Aker-skandalen, og består bare av enda mer statlig eierskap og ellers symbolpolitikk. Regjeringen har mislykkes på det viktige området alternativ energi. Den er i indre strid om utenrikspolitikken, har store problemer med styring av helsevesenet, intet trykk for kollektivtrafikken. Sentraliseringen er minst like sterk som før.

Flertallsregjering som løsen på ”rot og spetakkel” er lagt død en gang for alle. Sjelden har vi sett mer rot internt enn i denne regjeringen. Tidligere ”rot” handlet mer om forhandlingene med opposisjon i Stortinget, men det er demokratisk mye bedre at prosessene foregår i åpent lende.

Det er et stort problem for Regjeringen, men også for hele politikkens anseelse, at det er så stor avstand mellom ord og handling – i en tid hvor mulighetene til å gjøre noe aldri har vært bedre, og kanskje aldri blir like gode igjen.

Her er noen eksempler på hvordan Regjeringen bedømmes av mediene, til dels deres egne støttespillere:

”Kaos og uro preger Stoltenberg-regjeringen ett år før valget. Nå trenger Jens Stoltenberg og den rødgrønne regjeringen et tydelig politisk prosjekt”.

Dagsavisen 25/6-08

”Et av hans (statsministerens) største problemer er at flertallsregjeringen som skulle gi landet et stabilt og forutsigbart styre, ikke har klart å leve opp til denne forventningen”.

Håvard Narum, kommentar i Aftenposten 25/6-08

”Regjeringen framstår som uklar og retningsløs i sin skolepolitikk”

Leder i Klassekampen, 17/1-08

”Så langt bør det kunne være enighet om at regjeringen ikke er i nærheten av å innfri på dette punktet.” Leder i Klassekampen 19/5-08 – om fattigdom.

”Slik viser regjeringen nok en gang at den er lam og døv når prinsipper og verdier blander seg i praktisk politikk”.

John Olav Egeland, Dagbladet, 12/3-09, om Giskes endring av NRK-plakaten, og relatert til blasfemi- og hijabsakene.

”Etter å ha gått så høyt på banen i klimasaken som det Stoltenberg gjorde for to år siden, må det være flaut å møte landsmøtet igjen”. Leder i Nationen 14/4-09

”Sakene er ferdig tygget når de kommer til Stortinget, og rommet for påvirkning er minimalt, Stortinget som «et ekspedisjonskontor for regjeringsvedtak, en slags rikspolitisk pølsebu»”.

”Hos oss har flertallsregjeringen per definisjon rett når sakene kommer til Stortinget. Det må representantene finne seg i. Det er etter mitt syn en fare for demokratiet.

Olav Gunnar Ballo, SV. VG-nett /NTB 3/6-09:

Opposisjonen

Venstre tydeliggjorde høsten 2007 det som har vært partiets linje lenge: Et borgerlig regjeringalternativ må bestå av Høyre og sentrumspartier. Fremskrittspartiet har vist gjennom sin praksis at ønsket om et bredere samarbeid ikke har vært alvorlig ment. Tvert imot har Frp skjerpet sin profil på alle områder der uenigheten er størst, og har også stilt seg utenfor alle de store, nødvendige forlikene.

Venstre har gjennom perioden tydeliggjort det sosialliberale ståstedet i sentrum. Det er viktig at politikken ikke blir for mye influert av ytterpartier, men at løsningene har tyngdepunkt i det balanserende politiske sentrum.

”Et bredt, borgerlig samarbeid er like sannsynlig som at det opprettes jernbaneforbindelse til månen”
Øyvind Korsberg (Frp) til Aftenposten 2/4-08

”Å være klimapolitisk talsmann i Frp er nok omtrent som å være avholdsmann i bryggeriforeningen. Men så er jo Solvik-Olsen avholdsmann også”

Kjetil Alstadheim, kommentar i DN 5/3-08

Jeg mener at ytterpartiene har plass i et demokrati, men ikke i en regjering. De er i politikken for å demonstrere. Lars Sponheim, til Nationen 26/2-08

”Alternativet til dagens regjering er ikke at høyresida overtar. Det passer ikke Martin Kolberg å si det, for da blir det vanskeligere å mobilisere velgerne. Men valget står ikke mellom de rødgrønne og de blå”.

Leder i Vårt Land, 26/3-08

”Med borgerlig flertall etter valget neste høst, er det mer sannsynlig at vi får en regjering av Høyre, Venstre og KrF enn av Høyre og Frp”.

Elisabeth Skarsbø Moen, kommentar i VG 26/6-08

”Siv Jensen er et av de største hindrene for en god integreringsdebatt”

Høyres innvandringsstalsmann Bent Høie, til Dagsavisen 9/3-09.

Trontaledebatten

Lars Sponheim holdt Venstres hovedinnlegg i trontaledebatten 6. oktober 2008:

Ærede president

Det er ingen tvil om at landet står foran store utfordringer. Det viser ikke minst den krisa statsministeren omtalte, og som krever politisk lederskap. Som politiske ledere skal vi også vise veien inn i lavutslippssamfunnet, som kan sikre en bærekraftig klode også for våre barn og barnebarn. Det trengs politisk lederskap for å vise veien framover i kunnskapsamfunnet, slik at nyskaping og velferd sikres for nye generasjoner i det som er ett av verdens dyreste land. Vi skal ta høyde for demografiske endringer som dramatisk vil endre balansen mellom antall yrkesaktive og antall som vil leve på trygder.

Vi skal også sikre og styrke grunnleggende verdier som toleranse, mangfold og rettferdighet i et samfunn hvor det fortsatt nøres opp om fiendskap mellom mennesker. Og vi skal møte den pågående finanskrisen på en måte som gir minst mulig skade, og best mulig vern mot at global økonomi igjen går av skaffet av mangel på global politikk.

Trontalen bar ikke bud om de store visjonene i møte med disse utfordringene. I enda mindre grad gjør Regjeringens politikk det. I år som i fjor kom de viktigste ordene fra stortingspresidenten, ikke fra Regjeringen.

Noen store ord er det jo alltid i Trontalen. Jeg merket meg jo at Regjeringen etter tre års virke ønsker "en ny kurs for Norge" Jeg skal ikke harsellere over det. Men, ja, ny kurs trenges. Ikke minst gjelder det i miljø- og klimapolitikken. Regjeringen gjentar at Norge skal være et foregangsland på dette området, men det er lite som tyder på at dette tas nok på alvor. Riktignok har statsministeren nylig vært på begeistret utenlandstur med regnskognmilliarder til Amazonas. Det er bra, det er viktig og det har Venstres støtte. Men hva om statsministeren og resten av Regjeringen hadde holdt trykket og begeistringen oppe i den hjemlige klimapolitikken på samme måte? For et år siden var klimapolitikk og tiltak det alle snakket om. Nå er det adskillig mindre trykk, og det er ikke for at utfordringer er blitt mindre. Alle, ikke minst regjeringen, har et ansvar for å holde trykket oppe.

Folk flest i sine dagligliv, kommunene, næringslivet – ja alle er klare til å omsette økt miljøbevissthet i handling. Men de inspireres ikke av en regjering som går foran og viser vei. Tafatthet og rådvillhet preger Regjeringen mer enn offensiv vilje og politisk lederskap. Det gjelder satsing på forskning, på alternativ energi, håndteringen av gasskraftverkene som så langt er en skandale, satsing på jernbane og andre viktige tiltak som kan peke framover og skape begeistring og tiltakslyst i samfunnet.

I det hele tatt, President, må en kunne si at denne stortingsperioden så langt har vært de forsømte mulighetenes periode. Regjeringen kom til dekket bord økonomisk sett, og har hatt tidenes handlingsrom. Bare fra 2005 til i år steg 4 prosents avkastning av oljefondet fra 60 til 94 milliarder kroner, og skatteinntektene fra 510 til 676 milliarder. Likevel opplever vi at Regjeringens hovedpoeng i nesten alle debatter – etter tre års ansvar, rent flertall i Stortinget og en økonomisk vekst uten like – er å skryte av at det har bevilget mer penger til ulike formål enn det den forrige regjeringen gjorde. Det skulle jo bare mangle. Noe annet ville omtrent vært umulig med så mye penger.

Men dette viser jo i et nøtteskall Regjeringens problem: Dens indre splid, dens manglende evne til å prioritere, til å ta store løft, se framover. I stedet har strukturkonservatismen og de indre dragkamper tatt alt handlingsrom, ferdigprutet alle budsjetter og lagt lokk på den dynamikk som kunne ha preget landet. Hvis man altså hadde gjort som stortingspresidenten sa i fjor: *"Vi får som regel de gode løsningene hvis de som har flertallet, lytter til andre enn seg selv"*.

Regjeringen har i noen saker – de store forlikene – fjort det, og det setter Venstre pris på, men den kunne gjort det mer. Landet har fått dårligere løsninger enn vi kunne hatt – fordi "kraften i de bedre

argumenter” fra de mange som kunne bidra til dem, har måttet vike for hensynet til Regjeringens indre samhold og skjøre maktbalanse.

Resultatet etter tidenes oppgangskonjunktur, med tidenes økonomiske handlingsrom fra statens side, er fortsatt misnøye over uløste oppgaver – i kommunene, i helsevesenet, i utdanning og forskning. Verdens dyreste land er blitt enda dyrere, fordi det ikke er tatt grep som gjør oss bedre rustet til å møte de store utfordringene framover. Vi har en regjering som administrerer, ikke en regjering som tar politisk lederskap. Store ord fra Soria Moria, fra statsministerens klimatale på Arbeiderpartiets landsmøte i 2007, fra frontalen – står i kontrast til det som faktisk gjøres, enten temaet er miljø, fattigdom, eldreomsorg eller næringspolitikk.

Hvis jeg skulle ta bare én høystemt setning fra årets tale, vil jeg nevne den om ”helhetlig forvaltning av Norskehavet” og ”legge økologiske rammer for aktivitetene i havområdene, slik at den samlede påvirkningen ikke overskrider miljøets tåleevne”.

Om Regjeringen tok dette på alvor, ville jo konklusjonen være grei: Si ja til Venstres forslag om varig vern av de mest sårbare oppvekstområdene for fisk – utenfor Lofoten og Vesterålen.

Ærede president:

Som samfunn er vi heldigere stilt enn de aller fleste. Det gjør det også mulig for oss å komme gjennom den eksisterende finanskrisen på en måte som ikke vil gi for store sår, for samfunnet og for enkeltmennesker. Det mest avgjørende nå er at Regjeringen i morgen legger fram et statsbudsjett som kan gi sentralbanksjefen grunnlag for å si at rentetoppen er nådd og at herfra skal renten gå nedover.

Ellers har jo debatten om finanskrisen vist at de ideologiske skiller i politikken finnes, og understreket hvorfor Venstre mener det er best at de ytterliggående partiene forblir protesterende salt på maktas ytterside, ikke innenfor. Jeg slutter meg til stortingspresidentens ord om at ”med lov skal verden bygges” og for Venstre er det soleklart slik at en fungerende markedsøkonomi må ha lovfestede rammer og offentlig kontroll, og at global økonomi må følges opp av global politikk for at økonomien skal fungere etter intensjonene. Sosialister som tror at finanskrisen er markedsøkonomiens fallitt er like mye på jordet som liberalistene som bruker anledningen til å si at alle regler skal fjernes.

Det er i balansepunktene mellom marked og styring og med et globalt sett av regler som alle må forholde seg til, at hele verden kan høste fruktene av markedsøkonomiens frihet og dynamikk. Global økonomi er grunnleggende bra, men fraværet av en balanserende global politikk er et kjempeproblem. Derfor er det beklagelig at verdens ledere ennå ikke har lykket med å få på plass en ny WTO-avtale. WTO handler om global politikk og det er noe verden trenger.

I de siste års oppgangstider har verdens dyreste land blitt enda dyrere, ikke minst arbeidskraften, som utgjør 85 prosent av vår nasjonalformue. Hva gjør vi for å sikre nyskaping, velferd og bærekraft i en slik situasjon – stilt overfor en nedgangskonjunktur?

Omstilling gir også nye muligheter, en sunnere økonomi og sunnere holdninger. Vi går inn i en enda tydeligere kunnskaps- og tjenesteøkonomi, og det understreker enda sterkere enn før at forskning må prioriteres høyere enn det den sittende regjering har gjort. Avkastningen av økt forskningsinnsats er formidabel, og uten å være på høyden i ny kunnskap, faller vi tilbake også som velferdssamfunn. Offensiv satsing på utviklingen av ny kunnskap og smartere metoder er basisen for omstillingen fra miljøskadelige samfunn til lavutslippssamfunnet, og for stadig knoppskyting av nye bedrifter og arbeidsplasser.

Når dette, sammen med omstilling i offentlig sektor, forsømmes, gjør det oss mer sårbare, ikke mer robust til å møte framtida.

Regjeringen har vist oss alle det mange av oss visste fra før: Det løser ikke problemene å bare kaste nye penger inn i stadig mer krevende offentlige sluk. Det blir tvert om bare dyrere, hvis man ikke samtidig sørger for å gjøre tingene smartere.

Etter at regionreformen – naturlig nok - gikk i vasken, håper Venstre at det kan bli nytt fokus på å styrke lokaldemokratiet og på lokal problemløsning gjennom sterkere og større kommuner. Problemene i helsesektoren så vel som i den kommunale eldreomsorgen henger i stor grad sammen med de uklare grensesnittene mellom stat og kommune. ”Samhandlingsreformen” tyder på at statsråden har forstått dette, men det gjenstår å se hva som blir resultatet av enda en utredningsrunde.

Statsministeren snakker mye om verdier og om hvilken retning samfunnet tar, president. Venstre er tydelig på at Regjeringens retning er feil på svært mange områder, selv når verdiene er gode nok. Det er stor avstand mellom Soria Moria og de faktiske resultatene på mange sentrale områder: Kampen mot fattigdom er ikke nådd særlig mye lenger på de siste tre årene, miljø- og klimapolitikken går for sakte, antall gründere og nye småbedrifter har gått ned tross tidenes høykonjunktur, forskning og høyere utdanning har gått på hvileskjær, fornyelsen har stanset opp. Ord-ending fra moderniserings-til fornyelsesdepartementet er omtrent det eneste resultat fra den fronten.

Det er riktig at opposisjonen er splittet og at det ikke finnes noe samlende regjeringsalternativ til den sittende. Det er heller ikke behov for noen ny flertallsregjering med store indre sprik. Det vi trenger er et stortingsflertall og en regjering som kan ta tak i de store utfordringene nasjonalt og internasjonalt. Som kan vise veien for kunnskaps-Norge, lavutslipps-Norge og et nyskappings-Norge som kan gi gode liv også for våre etterkommere.

Grunnlovsforslag

Det har lenge gått en debatt om revisjon av grunnloven. Dels for å modernisere språket, dels for å få den mer moderne i lys av menneskerettigheter og personlig frihet. Venstre har valgt å gå rett på sak, og fremmet høsten 2008 9 grunnlovsforslag, som skal behandles i neste periode:

- Oppheving av odelsloven, men beholde åsetesretten
- Grunnlovsfeste retten til asyl
- Tydeliggjøre yringsfriheten om religion
- Grunnlovsfeste personvern og privatlivets fredag
- Tydeliggjøre likhet for loven og rettssikkerhetsgarantier
- Avvikle statskirken

I tillegg er vi medforslagsstiller på forslag om

- Grunnlovsfeste lokaldemokratiet
- Ny organisering av den norske kirke (følge av stat-kirke-forliket)
- Vern mot diskriminering

Profilområde Miljø

Statsbudsjettet 2009:

EN AMBISIØS MILJØ- OG KLIMAPOLITIKK

Venstre vil ha en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Dette innebærer en forpliktelse til å skape et økologisk likt utgangspunkt for kommende generasjoner. Naturmiljøet er livsgrunnlaget. Å hegne om dette er avgjørende for vår eksistens. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnytting av ressurser kan gi kortsiktige gevinster.

Venstre ønsker en framtidsrettet miljøpolitikk hvor Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt står vi overfor tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: Utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid i forhold til lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Klimautfordringen er en av de største utfordringene menneskeheten står overfor. Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet, og vi skal ta en lederrolle i arbeidet med å utvikle et godt, klimavennlig samfunn. Norges troverdighet som pådriver er avhengig av at vi reduserer egne utslipp, bidrar til utvikling av teknologi og viser at det er mulig å frikoble økonomisk vekst fra utslipp av klimagasser.

Venstre er glade for at det ble bred enighet om klimaforliket, avtalen om St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk Klimapolitikk, Innst. S. nr. 145 (2007-2008) om mer ambisiøse mål for klimaarbeidet og flere konkrete tiltak i flere sektorer. Regjeringen har også i sitt budsjettforslag en økt satsingen på klima- og miljøtiltak som et resultat av klimaforliket. Venstre ener imidlertid Regjeringen ikke tilstrekkelig følger opp det som er avtalt. Regjeringen ikke opp med de nødvendige tiltak for å nå de klimamålene som har fått bred tilslutning.

Derfor forslår Venstre en kraftig økning i miljø- og klimatiltak på samlet 1,25 mrd kroner utover Regjeringens forslag. Bl.a. foreslår Venstre økt satsing på klima- og miljøforskning, en kraftfull satsing på kollektivtransport, jernbane og trafikksikkerhet, diverse tiltak for ny fornybar energi og innefor klimaområdet. I tillegg forslår Venstre et samlet skattesifte fra rød til grønn skatt i vårt alternative opplegg på om lag 3 mrd kroner.

Tabell 3: Miljø- og klimatiltak

Forskning klima/miljø	120,0
Miljøovervåking	40,0
Villaks	10,0
Friluftstiltak og -aktiviteter	60,0
Opprydningstiltak, SFT	20,0
Miljøkartlegging, forvaltningsplanen	30,0
Lavenergi-programmet	5,0
Fjerning/tømming av skipsvrak	50,0
Trafikksikkerhetstiltak, rassikring og vedlikehold	285,0
Jernbane	600,0
Bybane, Nord-Jæren	6,0
Ungdomsrabatt NSB og annen kollektivtrafikk	34,0
Riksvegfergetjenester	7,0
<i>Kulturminnefondet</i>	<i>200,0</i>

<i>Fondet for fornybar energi</i>	10.000,0
<i>Ingen petroleumsaktivitet (seismiske undersøkelser) utenfor Lofoten og Vesterålen</i>	
<i>Avvikle ordningen med gratis utslippkvoter av CO2</i>	
SUM MILJØ, KLIMA ETC (eksl fondsavsetning)	1.267,0

Energi- og miljøkomiteen

Medlem Gunnar Kvasheim (komiteens leder)

Klimakrisen har satt miljø på dagsorden, og tiden er inne for å vise lederskap i miljøspørsmål. Da den rødgrønne regjeringen stod med det ferdigforhandlede Soria-Moria dokumentet i hånda uttalte Kristin Halvorsen at 15 års gasskraftstrid var løst, det skulle bli CO₂-rensing på Kårstø. Jens Stoltenbergs månelandingsprosjekt på Mongstad, hvor et fullskala CO₂-renseanlegg vil stå klart på Mongstad innen utgangen av 2014, er det heftet stor usikkerhet rundt. Da den rødgrønne regjeringen i 2007 la fram sin klimamelding *St.meld. nr. 34 (06-07) Norsk klimapolitikk*, gikk regjeringen etter press fra Venstre sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti med på mer ambisiøse mål for utslippsreduksjoner og flere konkrete tiltak innen en rekke sektorer. Den opprinnelige meldingen var lite ambisiøs og tungt basert på handel med utslippkvoter og tiltak i utlandet. Hvis man skal oppsummere denne regjeringens innsats for miljøet så har den hatt mange gode intensjoner, men når det kommer til gjennomføringsevnen har intensjonene dessverre forblitt akkurat det – intensjoner. Regjeringen har til og med fått en pris for sine gode intensjoner, FNs klimapris, med utgangspunkt i satsingen på bevaring av regnskogen, en innsats som Venstre, KrF og Høyre fikk på plass. For Venstre har klassisk naturvern, utvikling av fornybare energikilder og arbeidet for å få på plass og gjennomføre en forpliktende avtale om å redusere CO₂-utslippene vært våre hovedprioriteringer denne perioden.

Et oljefritt Lofoten, Vesterålen og ei oljefri Mørebløkk

St.meld. nr. 8 (2005-2006) Forvaltningsplanen for Barentshavet ble av SV solgt som en seier for miljøet. Venstre mener det er beklagelig at regjeringspartiene ikke ønsket å sikre et bredest mulig flertall om en balansert forvaltningsplan. KrF og Venstre ønsket en plan som kombinerer åpning av noen områder for petroleumsaktivitet og samtidig sikrer at området utenfor Lofoten og Vesterålen får status som petroleumsfri sone. Venstre ønsker petroleumsaktivitet i Nord, noe som vil bidra til verdiskapning og sysselsetting. En åpning for utbygging i enkelte områder må imidlertid balanseres mot petroleumsfrie soner der hvor miljøet er mest sårbart. KrF og Venstre krevde en langsiktig avklaring av hvor det kan drives petroleumsvirksomhet, hvor det trengs ny kunnskap før avgjørelser tas og hvor det skal være petroleumsfri sone. Dette er en forutsetning for å kunne kalle planen en helhetlig forvaltningsplan, og ikke en ren utbyggingsplan. Venstre mener derfor det er beklagelig at området Lofoten/Vesterålen er satt på vent i denne stortingsperioden, og skal vurderes på ny i 2010. Dette gjør at kampen om et av verdens største gyteområder for torsk, alt er i gang. I denne saken ble det tydelig at SV velger regjeringsmakt fremfor viktige miljøspørsmål. SV unnlater å støtte forslag de selv har fremmet tidligere.

Regjeringen tar gjennom *St.meld. nr. 37 (2008-2009) Forvaltningsplan for Norskehavet* de første skrittene på veien til å åpne havområdet rundt Jan Mayen for petroleumsaktivitet. Venstre er imot aktivitet i dette sårbare området, og har bedt regjeringen om å stanse åpningsprosessen for petroleumsaktivitet utenfor øya. Mørebløkk ble heller ikke fredet i denne meldinga, noe Venstre synes er beklagelig da dette er et ekstremt viktig område for fiskeslag som sild. Regjeringen vil vurdere spørsmålet om petroleumsvirksomhet på Møre på nytt i forbindelse med oppdatering av forvaltningsplanen som skal skje senest i 2014.

Klimaforliket

Venstre var det første partiet på Stortinget som tok til orde for et bredt forlik om norsk klimapolitikk. Regjeringens klimaplan la opp til et nasjonalt CO₂-kutt 13 til 16 mill. tonn i 2020. Etter forhandlingene i Stortinget er Norge forpliktet til et CO₂-kutt på 15 til 17 mill. tonn i 2020. Venstre

var fornøyd med resultatene av klimaforhandlingene på Stortinget, det viktigste for Venstre var å få på plass ambisiøse, forpliktende og konkrete mål for utslippskutt hjemme, samt å få på plass virkemidler for å nå målene. Venstre fikk gjennomslag for over halvparten av våre klimakrav i forhandlingene. Forhandlingene førte til en betydelig økt satsing på forskning på miljøteknologi, økt satsing på kollektivtrafikk i byområder, bedre vilkår for miljøbiler, bevaring av regnskogen og mer forutsigbare vilkår for fornybar energiproduksjon. Klimaavtalen forutsetter også at rensing skal på plass på alle gasskraftverk. I tillegg skal det hvert år legges frem et nasjonalt klimagassbudsjett, i forbindelse med statsbudsjettet. Her skal måloppnåelse vurderes, iverksatte tiltak vurderes og forslag til nye tiltak legges fram.

Det er nå ett og et halvt år siden klimaforliket ble inngått i Stortinget mellom regjeringsspartiene og Venstre sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti. Regjeringen har levert på minimum av det som er avtalt og det er liten entusiasme å spore for klimapolitikken.

Venstre savner entusiasme i regjeringen til å følge opp klimaforliket, da om lag en tredjedel av de tiltakene som ble avtalt i klimaforliket ikke er fulgt opp av regjeringen. Mens utslippene stadig øker nøler regjeringen med å følge opp viktige klimatiltak det er bred enighet om på Stortinget. Regjeringen måtte gi etter for press for å få klimapolitikken inn på en offensiv kurs. Nå er det behov for tilsvarende press for å få regjeringen til å følge opp i praktisk politikk. Det mangler fremdeles et godt støtteopplegg for fornybar energiproduksjon, arbeidet med utfasing av oljefyring ligger på vent og regjeringens arbeid med klimatiltak i petroleumsnæringen er fremdeles i det blå. Et hovedmål med klimaforliket er at Norge skal være en pådriver og et foregangsland i klimapolitikken. Med den nølingen regjeringen har i klimapolitikken har vi ikke øyekontakt med de målene for utslippsreduksjoner det er bred enighet om.

Naturmangfoldloven

Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) Naturmangfoldloven er viktig og kommer til å få stor betydning for naturvernarbeidet i årene som kommer, og vil være et gjennombrudd av stor betydning for miljøarbeidet. Venstre mener regjeringen har lagt fram en lov som på mange områder er godt gjennomarbeidet og godt tilpasset de utfordringene vi står overfor. Regjeringens forslag inneholder mange positive elementer. Loven gir felles rammer, prinsippl og regler for bærekraftig bruk og vern av naturens mangfold og gir grunnlag for å løse utfordringer som gjeldende lovverk i dag ikke dekker. Regjeringen svekker imidlertid innsatsen på dette området ved og ikke fastsette en tid for ikrafttredelse av loven. Derfor har Venstre sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti, forslag om at loven skal tre i kraft fra 1. januar 2010.

Et annet viktig punkt hvor lovforslaget ikke er godt nok, er når det gjelder å ta vare på naturverdiene i havet. Regjeringens forslag omfatter ikke norsk sjøterritorium utenfor 12 nautiske mil fra kysten. Det er for disse områdene det kanskje er mest behov for en ny lovhjemmel. Natur og dyreliv som befinner seg utenfor 12-milssonen, er potensielt like verdifullt som det som befinner seg innenfor denne grensen. Å begrense lovhjemmelen til vern i havområdene er ulogisk og stikk i strid med de faglige anbefalingene fra utvalget som ble nedsatt av den forrige regjeringen for å utrede nettopp denne loven. Her svikter Regjeringen og regjeringsspartiene på et viktig punkt. Det er en ubegripelig tilnærming at vi nå skal starte en utredning på dette området. Hvis en oppfattet det som sentralt og viktig, var det nettopp det en burde gjort de fire årene en har hatt til disposisjon for å arbeide med loven og de spørsmålene den reiser. Venstre har på denne bakgrunn, sammen med Høyre og KrF, fremmet et forslag i innstillingen om å inkludere sjøarealene i norsk økonomisk sone, med de begrensinger som folkeretten setter. Dermed har en også ivaretatt den innvendingen som er knyttet til folkeretten. Disse innvendingene til tross ønsker Venstre å konkludere med det som er det viktigste: Nå blir loven vedtatt. Den vil få stor betydning for naturmangfoldsarbeidet i Norge i årene som kommer, og den er helt nødvendig når det gjelder et område hvor det ikke er noen tid å miste.

Fornybar energi

Tidligere olje- og energiminister Åslaug Haga, sa fra Stortingets talerstol 7. Mai 2009 at krefter innad i regjeringen har gjort det vanskelig å drive frem en fornybarpolitikk på linje med hva hun ønsket. ”Problemet er at vi ikke har greid å drive fram den fornybarpolitikken vi burde hatt, fordi det har vært krefter innad i regjering som har gjort det vanskelig. Det er mange i regjeringen som gjerne skulle sett vi hadde en skarpere fornybarpolitikk”. Dagens olje- og energiminister Terje Riis-Johansen tilbakeviser påstandene fra sin forgjenger, men har ikke noe særlige resultater å vise til, bortsett fra en tafatt oppfølging av klimaforliket. Regjeringens første olje- og energiminister Odd Roger Enoksen (Sp) uttrykte overfor Aftenposten 13.08.07 at han ikke hadde de største ambisjonene på vegne av Norge innenfor dette viktige området, og uttalte "Norge ikke kan være best på alt" når det kommer til satsing på blant annet bølgekraft.

Fra første dag advarte Venstre at regjeringens støtteopplegg for fornybar energi var for lite ambisiøst. Det har vi fått bekreftet flere ganger ved at gode pilotprosjekter velger å flytte ut av landet. Regjeringens støtteopplegg for vindkraft har ført til at ni av ti prosjekter er lagt på is. Derfor har Venstre i sine alternative budsjett bevilget ekstra midler for å bedre vilkårene for utviklingen av fornybar energi (se alternativt budsjett). Venstre mener utvikling av nye fornybare energikilde er svært viktig for å bidra til å løse klimautfordringen. Det kan også være med på å skape unike industrielle muligheter i Norge, både som energikilde og eksportartikkel. Disse mulighetene står nå i fare for å skusles bort.

Det startet med grønne sertifikater. I mars 2006 begynte Venstre å ane uråd da signalene fra regjeringen om hva ordningen skulle omfatte lenge hadde vært uklare. Norge har enda ikke fått på plass et grønt sertifikatmarked med Sverige. Dette er et brudd med klimaforliket som bygger på at regjeringen skal komme med et alternativ til ordningen med grønne sertifikater som skal være like omfattende og ambisiøst som denne ville vært med en ordning med grønne sertifikater. Resultatet er fortsatt en lang kø av gode prosjekter som ikke blir realisert.

Venstre mener derfor at det haster med å få på plass nye tiltak og følge opp hele klimaforliket – ikke minst innenfor satsing på fornybar energi. 2009 er et avgjørende år for klimapolitikken, spesielt med tanke på FN-toppmøtet i København i desember hvor det skal fremforhandles en ny internasjonal klimaavtale. Dersom Norge skal ha realistiske muligheter til å oppfylle en klimaavtale som er mer ambisiøs enn Kyoto-avtalen, er det viktig at vi allerede nå kommer i gang med tiltak som vi vet får ned de norske klimautslippene. Norge har unike forutsetninger innen fornybar energi og har samtidig et av Europas dårligste opplegg for å støtte fornybar energiproduksjon. Venstre mener dette må avløses av en storsatsing på dette området. Her ligger det store muligheter for å sikre arbeidsplasser og skape nye, også i distriktene. Satser vi tungt nok på dette området, kan vi få en like stor leverandørindustri knyttet til energisparing og fornybar energiproduksjon som vi i dag har knyttet til olje- og gassvirksomheten. Dette er en mulighet Venstre mener det haster med å ta i bruk og som Regjeringen ikke har evnet å følge opp. Lovnader om først et grønt sertifikatmarked, dernest et opplegg som skulle være like godt som et grønt sertifikatmarked, for så å gå tilbake til forhandlinger om et mulig grønt sertifikatmarked, har så langt bare vært ord uten verken handling eller resultater.

Transport- og kommunikasjonskomiteen

Medlem: Borghild Tenden (komiteens nestleder)

I løpet av denne stortingsperioden har Venstres representant i transport- og kommunikasjonskomiteen Borghild Tenden prioritert miljø og trafikksikkerhet gjennom økt satsing på jernbane og kollektivtilbud, gang- og sykkelveger, midtrekkverk på ulykkesveiene og bedre rassikring. Venstre har økt satsingen på miljøvennlig transport, foreslått innføring av 50 prosent ungdomsrabatt i kollektivtrafikken over hele landet og økt satsing på miljøteknologi i bilparken. Det kreves flere konkrete tiltak og økt satsing på kollektivtrafikken for å nå de klimamålene det er bred enighet om. Jernbanen må rustes opp til å bli mer attraktiv og det må bli slutt på alle forsinkelsene og innstillingene i togtrafikken. Venstre har derfor foreslått mer midler til tiltak for å løse problemene med jernbanen i Osloområdet.

I vår har Stortinget behandlet Nasjonal Transportplan (NTP), som legger føringer for hva Stortinget skal prioritere av vei- og togstrekninger frem til 2019.

NTP

I Venstres alternativ til Nasjonale transportplan, *Et grønt og moderne Norge*, tar vi fatt på de tyngste oppgavene innenfor samferdselssektoren; å løse kø- og trengselsutfordringene i byene, sørge for at togene er i rute og å redusere utslippene fra transportsektoren ved å overføre mer trafikk fra veg til bane og kjøel. Venstre legger også opp til å gjennomføre en vesentlig opprusting av vegnettet i hele landet for å styrke trafiksikkerheten og fremkommeligheten for befolkning og næringsliv.

Venstre prioriterer følgende:

- Økt framkommelighet og et bedre kollektivtilbud i byområdene gjennom en betydelig økning i overføringene til kollektivtrafikken i kommunesektoren.
- Et radikalt forbedret togtilbud gjennom en kraftig forsering av jernbaneutbyggingen og økt konkurranse om oppgavene innenfor jernbanen.
- Sikrere veger i hele landet gjennom styrket vedlikeholdsinnsetning, redusert trafikkbelastning (overføring til kjøel og bane) og opprettelse av et uavhengig vegtilsyn.
- Økt framkommelighet og høyere vegstandard i hele landet gjennom økte overføringer og bruk av alternative kontraktsformer for å få mer igjen for fellesskapets ressurser.

I kommende tiårsperiode (2010-2019) legger Venstre opp til følgende bevilgninger innenfor samferdsel:

- 334 mrd. kroner til samferdselsformål, 12,5 mrd. kroner mer enn det regjeringen har foreslått.
- Økte overføringer til kollektivtrafikken i kommunesektoren med over 10 mrd. kroner mer enn det regjeringen har foreslått.
- Økte overføringer til jernbanen med over 30 mrd. kroner mer enn det regjeringen har foreslått.
- Mer til trafiksikre veger gjennom å øke satsingen i planperioden med over 3 mrd. kroner årlig i forhold til dagens nivå i NTP (2006-2015). Totalsatsingen er på om lag 188 mrd. kroner, om lag 20 mrd. kroner lavere enn det som følger av regjeringens forslag.

Regjeringspartiene, med SV i spissen, skyver satsingen på en mer moderne jernbane foran seg. I stedet for en kraftig satsing på kortere reisetid mellom de store byene innen 2020, forsøker regjeringspartiene å selge ut at det er flertall for en satsing på høyhastighetstog. Det det er flertall for, er å utrede høyhastighetstog videre.

I behandlingen av Nasjonal transportplan går det klart fram at regjeringspartiene ikke legger opp til noen vesentlig redusert reisetid med tog i Norge de nærmeste 10 årene. Venstre er for høyhastighetstog, men forskjellen på oss og på de rødgrønne er at mens de vil utrede videre, foreslår Venstre 30 mrd. kroner mer til en mer moderne jernbane de neste 10 årene.

Venstre legger opp til reisetider på 4 timer mellom Oslo - Bergen/Trondheim, 3 timer Oslo - Kr. Sand og 80 minutter Oslo - Skien/Halden/Lillehammer.

Venstre er opptatt av å styrke kollektivtrafikken i byområdene og mener staten bør bidra mer i dette, som i dag stort sett er overlatt til fylkene alene. Venstres forslag vil bidra til et radikalt forbedret kollektivtilbud i byområdene, gjennom et kraftig løft på 10 mrd. kroner utover regjeringens forslag. Belønningsordningen for kollektivtrafikken foreslås også å utvides. Ordningen omfatter i dag Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Kristiansand, Tromsø, Drammen, Sarpsborg/Fredrikstad, Skien/

Porsgrunn. Venstre vil at den også skal omfatte "Vestfold-byen" – Tønsberg, Sandefjord, Horten og Larvik, og byene Ålesund, Haugesund, Moss, Bodø, Arendal og Mjøsregionen - Lillehammer/Hamar/Gjøvik og Akershus. Midlene skal også disponeres til bybaneprosjekter.

Venstre står sammen med alle partene på Stortinget utenom FrP om at vi vil utrede høyhastighetstog i Norge videre og at utredningene skal ha bygging av høyhastighetsbane som siktemål. Utredningene vil vise om det er mulig å nå dette målet. Venstre er alene i Stortinget om en kraftig satsing på jernbanen og den lokale kollektivtrafikken. Høyre og Kristelig Folkeparti ønsker en styrking av overføringene til kollektivtrafikken i byområdene.

Posten

Regjeringens håndtering av Posten Norge AS, viser i klartekst at Senterpartiet har tapt kampen mot fremtiden og på mange vis ført sine velgere bak lyset.

I *St. prp. nr. 58 (2005-2006) om å opprettholde eneretten til Posten Norge AS* reverserte regjeringen den liberaliseringen av Posten Bondevik II-regjeringen starter, med bakgrunn i en ideologisk tro på at eneretten for Posten er avgjørende for at Posten kan greie å opprettholde sikre rimelige og gode posttjenester i hele landet. Regjeringspartiene peker på at en ytterligere deregulering av postmarkedet gjennom full avvikling av Postens enerett, vil være å forsere den liberaliseringen som er varslet i EU. Venstre og resten av opposisjonen er ikke enig i at eneretten for Posten Norge AS er avgjørende for fortsatt å sikre rimelige og gode posttjenester i hele landet, selv Posten Norge AS ønsker å være i forkant av utviklingen innenfor den europeiske union når det gjelder liberalisering av postmarkedet.

31.01.08 varslet Senterpartiets nestleder og samferdselsminister Liv Signe Navarsete at 120 av 300 postkontor skulle legges ned, *St.meld. nr. 12 (2007-2008) Verksemda til Posten Norge AS*. Venstre mener omstillingen er fornuftig, men at Senterpartiet ble grundig avkledd. Da Venstres samferdselsminister Torild Skogsholm varslet endringer i Posten var det ikke måte på hissig støy fra Senterpartiets Åslaug Haga og Per Olaf Lundteigen, som gikk høyt på banen da de var i opposisjon og lovde kamp mot endringer av Posten dersom de kom i regjering. Venstre mener man kan sikre posttjenester over hele landet bl.a. gjennom post i butikk.. Venstre mener dette er en nødvendig og fremtidsrettet omstilling. Det viktigste er nå å sikre post-tjenester over hele landet, og mye av dette kan ivaretas gjennom post i butikk.

Regjeringen har nå gått inn for å vedta EUs tredje postdirektiv, noe Venstre støtter. Venstre mener at hadde Regjeringen fortsatt det arbeidet Venstre la ned for å liberalisere Posten Norge AS i tråd med EUs regelverk, så ville Posten stått mye bedre rustet for å møte den konkurransen Posten vil møte i fremtiden.

Profilområde småbedrifter

Statsbudsjettet 2009:

BEDRE RAMMEBETINGELSER FOR NÆRINGS LIV OG SMÅBEDRIFTER

For å skape og sikre arbeidsplasser er avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling fordi næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktige og møte framtidens utfordringer.

Venstre vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må derfor satses på gründere og entreprenører og det må bli mindre regelverk og regulering. Satsingen på entreprenørskap i videregående skole må økes og samarbeidet mellom næringsliv og skole må styrkes. Forskning viser at 20 prosent av dem som har vært med i en ungdomsbedrift senere starter egen virksomhet. Det er derfor viktig å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer.

Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2009. Det satses spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Et viktig virkemiddel er oppretting av et nytt statlig organ/investeringsselskap Klimatek som har som formål å investere i klimateknologi, klima-gründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. en investeringskapital på 1 mrd kroner, hvorav staten bidrar med 500 mill og private investorer med 500 mill. Direkte effekt over statsbudsjettet i 2009 blir avsetning til tap (25 pst/125 mill. kroner) og tilskudd til drift av selskapet (20 mill).

Det offentlige bør konsentrere mer av innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an som for eksempel reiseliv, næringsrettet forskning og kompetanseutvikling. I tillegg til generell satsing på forskning på om over 1 mrd. kroner, foreslår Venstre å bruke 40 mill. kroner på å gjenopprette bl.a. ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN som Regjeringen fjernet i 2006, og å styrke den næringsrettede forskningen med 350 mill. kroner. I tillegg foreslår Venstre en stor satsing på markedsføring av norsk reiselivsnæring og foreslår en økning i bevilgningene på 50 mill. kroner av Regjeringens forslag til budsjett, og 50 mill. til offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) i regi av Innovasjon Norge.

Venstre mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av «skjemaveldet». Derfor må vi forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger. Venstre foreslår derfor å bruke 90,2 mill. kroner for å redusere gebyrene knyttet til Brønnøysundregistrene med 20 %.

Tabell 1: Tiltak for næringsliv, gründere og småbedrifter

Skattelettelse ¹ overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i SkatteFUNN, økte avskrivningssatser, samt reversering av alle "næringsfiendtlige" skatte-forslag fra Regjeringen (se tabell side 9-10)	3.697,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning	350,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	23,0

¹ Påløpt beløp. Det bokførte beløpet (direkte virkning over statsbudsjett for 2009) er omtrent 1,2 mrd kroner

Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	190,0
Økt reiselivssatsing	50,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
20 pst reduksjon i Brønnøysund-registrene	90,2
Klimatek: Nytt investeringselskap for investering i klimateknologi, klimagründere mv ²	145,0
<hr/>	
<i>Innføre ordning med momsnøytrale innkjøp i staten</i>	
SUM NÆRINGS LIV/SMÅBEDRIFTER	4.355,0

Næringskomiteen

Medlem: Leif Helge Kongshaug

Et mangfoldig og nyskapende næringsliv er avgjørende for at Norge skal lykkes i en stadig mer globalisert økonomi. Offentlig sektor og offentlig velferd er helt avhengig av verdiskapningen i det private næringsliv og av at initiativrike personer satser, tar risiko og omsetter ideer til handlinger. Derfor er utgangspunktet i Venstres næringspolitikk gode generelle rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Leif Helge Kongshaug har som Venstres representant i næringskomiteen satset på forskning og nyskaping og fremmet en politikk som bedre vil legge til rette for de som vil skape en arbeidsplass for seg selv og flere.

Venstre vil legge om den økonomiske politikken, og dermed også næringspolitikken. Vi vil vri beskatning fra arbeid til skatt på forbruk og miljøskadelig atferd. Med Venstres skattepolitikk blir det mer lønnsomt å arbeide og investere i norske bedrifter og arbeidsplasser, og mindre lønnsomt med forbruk og forurensing. Venstres grønne skattepolitikk er framtidrettet, bra for miljøet og bra for næringslivet.

De rødgrønne har i løpet av denne perioden vært mer opptatt av å ta de rike, enn å gi de som skaper arbeidsplasser en klapp på skulderen for at de bidrar til å oppdrettholde en sunn, norsk økonomi og finansierte offentlig velferd. Kjell Inge Røkke, Ap-velger og en av Norges rikeste menn derimot har fått innpass hos regjeringen, noe som har kostet norske skattebetalere 5 mrd. kroner.

Gründermentaliteten og optimismen som preget norsk landbruk under den forrige regjeringen, er blitt erstattet med en fordums politikk hvor bolyst er erstattet med boplikt. Enhver form for nytenkning er blitt avfeid, til og med sentrale Senterpartipolitikere som næringskomiteens leder Ola Borten Moe har tatt til motmæle mot egen minister – dessverre har han også blitt hysjet ned.

Jordbruk

For Venstre har det vært viktig at man i jordbruksoppgjør har et mye større fokus på kostnadene til bøndene, slik at de midlene de tildeles gjennom jordbruksoppjøret faktisk fører til en inntektsvekst. De senere år har høye renter og økte priser på kraftfôr og gjødsel spist opp det meste av de økte inntektene. Dette bærer forrige års jordbruksoppgjør preg av hvor bøndene fikk en forventet inntektsøkning på 17.400 kroner per årsverk, sannheten er at bonden satt igjen med en skarve tusenlapp i økte inntekter. Venstre er svært skeptisk til finansieringen av jordbruksoppjøret for 2009, og mener grensen er nådd for hvor mye av inntektene som kan hentes i markedet. Forventningene til prisfastsettingen i fjorårets jordbruksavtale var urealistiske og det er tydelig at foredlingsindustrien, som Nortura, strever med å få tatt ut målprisene som ble satt i forrige års oppgjør i markedet. Venstre vil peke på at skatt og andre styrte rammebetingelser er et mye mer effektivt virkemiddel for å øke bøndenes inntekter og ikke minst gjøre dem mer forutsigbare, enn hva dagens jordbruksoppgjør legger til rette for. Venstre vil også liberalisere samdriftsformen ved å fjerne de geografiske og antallsbegrensningene som ligger i dagens regelverk. I tillegg vil Venstre la samdriftsbønder få leie

² Det foreslås å opprette et nytt statlig organ/investeringselskap Klimatek som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. at det legges opp til en investeringskapital på 1 mrd kroner, hvorav staten bidrar med 500 mill og private investorer med 500 mill. Direkte effekt over statsbudsjettet i 2009 blir avsetning til tap (25 pst/125 mill. kroner) og tilskudd til drift av selskapet (20 mill).

melkekvoter opp til kvotetaket. I *Ot.prp. nr. 44 (2008-2009) Lov om endring av lov om odelsretten og åsetesretten, lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. og lov om jord mv.* gjør regjeringen noen moderniseringsgrep ved å samordne reglene, noe Venstre synes er positivt. Det Venstre ikke synes er så positivt er at regjeringen strammer inn regelverket for boplikt. Venstre vil gå motsatt vei ved å oppheve det statlige bopliksregelverket og heller la kommunene innenfor et overordnet nasjonalt regelverk få velge om de vil ha boplikt. Det er bolyst og ikke boplikt som er avgjørende for om man velger å bosette seg på landet. Venstre vil også oppheve delingsforbudet i jordlova, dette forslaget fremmet Venstre i *Ot.prp. nr. 44 (2008-2009) Lov om endring av lov om odelsretten og åsetesretten...*, forslaget ble støttet av Høyre og FrP. Nisjelandbruket er og vil bli en viktig del av norsk landbruk, derfor må vi gjøre det lettere for de næringsdrivende å bearbeide produktene på egen gård, derfor har Venstre også fremmet forslag om å oppheve alle produksjonsreguleringer (som for eksempel melkekvoter) dersom foredlingen skjer på egen gård.

Aker Holding ASA

Statens oppkjøp i tidligere Aker Kværner og dannelsen av Aker Holding AS gikk Venstre sammen med Høyre og KrF mot, *St.prp. nr. 88 (2006-2007) Statens eierskap i Aker Holding AS*. Venstre mente at å gå inn som minoritetsaksjonær i et holdingselskap hvor Kjell Inge Røkke sitter på alle sidene av bordet, var en dårlig avtale for staten i tillegg til at det vi ikke så behovet for at staten skulle gå inn som en langsiktig eier i dette selskapet. Den fremforhandlede avtalen var på langt nær god og når regjeringen ikke følger opp sitt eierskap blir resultatet at Røkke overkjører sine minoritetsaksjonærer. Venstre stiller seg svært skeptisk til hvordan regjeringen lot seg overkjøre av LO og Røkke i denne saken. Regjeringen mente de skulle redde norske arbeidsplasser og beholde hovedkontoret i Norge med denne avtalen. Det verserte rykter om at Røkke hadde utenlandske investorer som var interesserte i å kjøpe seg inn i Aker Kværner, russiske Gazprom ble nevnt. Hvor mye hold det var i disse ryktene kan man spekulere i, men Hydro og Eivind Reiten lot seg ikke bite på kroken av disse truslene – det gjorde derimot LO og regjeringen. I *Innst. S. nr. 310 (2008-2009) Statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions* fra kontroll- og konstitusjonskomiteen fremmer Høyre, KrF og FrP et mistillitsforslag mot Sylvia Brustad for håndteringen av saken, et forslag Venstre støttet.

Innovasjon

Venstre har ved flere anledninger fremmet forslag for å gjøre hverdagen for norske bedrifter lettere, og har i budsjettssammenheng lagt til rette for bedre rammebetingelser for næringslivet. Venstre har hatt et spesielt fokus på innovasjon og næringsrettet forskning. Norske bedrifter kan ikke konkurrere på pris, men på kvalitet derfor er det så utrolig viktig at vi har bedrifter med høy kompetanse og som er i stand til å utvikle nye produkter. Venstre har derfor i sine alternative budsjetter økt midlene til Skattefunnordningen, forsknings- og utviklings(FoU) støtte og brukerstyrt innovasjonsarena(BIA), som er svært effektive og virkningsfulle bidrag for å øke bedriftenes satsing på forskning og utvikling i bedriften. Dette er ordninger som denne regjeringen har kuttet i eller ikke styrket.

I *St.meld. nr. 7 (2008-2009) Et nyskape og bærekraftig Norge* setter Regjeringen seg som mål å fornye Norge. Venstre deler Regjeringens visjoner, men dessverre evner ikke Regjeringen å følge opp med praktisk politikk. I snart 4 år har Venstre sett at den rødgrønne Regjeringen har sittet med hendene i fanget når det kommer til innovasjon i næringsliv og offentlig sektor. Der den forrige regjeringen tok grep og satset på forenkling, småbedrifter, forskning og gründere, har denne Regjeringen brukt 4 år på å innse at denne satsingen er en nøkkel for å beholde våre velferdsordninger og skape et grønnere Norge. Selv om Regjeringen kan se ut til å ha "sett lyset", foreslår ikke Regjeringen konkrete tiltak som umiddelbart kan styrke innovasjonsevnen til næringslivet og institusjoner - slik at man i de vanskelige tidene vi er inne i kan bruke ressursene til å omstille næringslivet for å sikre velferdsordningene og ta viktige klimagrep.

Statlig eierskap

St.meld. nr. 13 (2006-2007) Et aktivt og langsiktig eierskap, skulle være Regjeringens store dokumentasjon på den aktive næringspolitikken, men den består nesten utelukkende av en beskrivelse av generelle virkemidler og selvfølgelig ting som hele Stortinget er enig i. I all klartekst sier eierskapsmeldingen at det meste egentlig bør være som det var under den forrige regjering – og den før der – og at det er de prinsipper som er nedfelt i lovverk som gjelder, ikke mer eller mindre uoverveide utspill fra enkeltrepresentanter fra regjeringepartiene. Det eneste som kan minne om noen aktivitet, er at Regjeringen signaliserer at den vil gå mot forslag om opsjoner i selskaper som omfattes av meldingen. Her er det heller ikke noe forslag om en ny og forsterket ervervslov, slik som regjeringepartiene lovet i Soria Moria-erklæringen – heldigvis, er det grunn til å legge til. Her er det ingen oppfølging av mange ulike utspill fra stortingsrepresentanter fra de tre regjeringepartiene knyttet til statlige oppkjøp, styring av enkeltelskaper, endringer av delprivatiserte selskaper, utbygging av styrerepresentanter osv.

Det samme understrekes for alle praktiske formål i det 60 siders høringsnotatet om *Tiltak ved bedriftsnedleggelse*, som næringsministeren har hatt på høring. Notatet sier i klartekst at Regjeringen ikke har noen såkalte nye verktøy i verktøykassen, men at dagens regelverk er tilstrekkelig. Det eneste konkrete som foreslås, er et byråkratisk forslag om meldeplikt til kommuner og fylkeskommuner dersom noen vurderer å legge ned en bedrift, et forslag som for øvrig møter kraftig motbør i Finansdepartementet. Er det ikke noe skille mellom de politiske partiene i eierskapspolitikken? Jo, det går et markant skille i synet på privat og offentlig eierskap – mellom oss som ønsker et mangfoldig og desentralisert norsk privat eierskap, og Regjeringen som utelukkende er opptatt av hvordan statens eierskap skal bli mer omfattende, på bekostning av det private. Det er jo bare å se på det nye SND-fondet, som «jeg, Roar og folkene våre har kommet fram til», som statsministeren så treffende beskrev det på møte mellom Arbeiderpartiet og LO. Det er et fond som næringslivet absolutt ikke etterspør. I Venstres prinsippprogram heter det: «Offentlig eierskap i næringslivet skaper lett rolleblanding og demokratiske problemer. Det skal derfor begrenses til vitale samfunnshensyn, som viktige kompetansemiljøer, grunnleggende infrastruktur og kontroll med energi- og naturressurser. Den offentlige eierandelen i slike selskaper skal ikke være høyere enn det som er nødvendig for å ivareta formålet. Styringen skal skje i samsvar med prinsippene om godt eierskap.» For Venstre er det viktig å ha et statlig eierskap i virksomheter der det gjelder naturressurser, og i virksomheter der det er et klart formål med at staten er eier, men det har ingen hensikt at staten skal ha et stort eierskap bare for å være en stor eier.

Finanskomiteen

Medlem: Lars Sponheim

Perspektivmeldingen

St. meld. nr. 9 (2008-2009) Perspektivmeldinga 2009 tar utgangspunkt i de utfordringer nasjonen står overfor. Meldingen viser til to store utfordringene som også Venstre er opptatt av, den demografiske endringen vi står ovenfor med en voksende andel mennesker over 80 år og et lønnsomt næringsliv som kan finansiere de velferdskostandene vi står overfor.

- I denne forenklede, polemiske tid hvor det handler om fellesskap eller skattelette – og Venstre er veldig for fellesskap, det trenger vi for å løse disse velferdsutfordringene som kommer – må fellesskapet forandres veldig mye for å være i stand til å møte disse utfordringene., sa Lars Sponheim under debatten, og fortsatte:

Under finanskomiteens høring i forbindelse med kredittmeldingen i 2009 sa sentralbanksjefen at nå har produktivitetsveksten i offentlig sektor stoppet opp. Og hvis ikke den snart kommer i gang igjen, vil vi i hvert fall ikke være i stand til å ta vare på fellesskapet og løse velferdsutfordringene, med en stadig eldre befolkning. Derfor tar Venstre i denne innstillingen til orde for og peker på nødvendigheten av de betydelige endringer vi trenger i offentlig sektor. Vi må organisere offentlig sektor annerledes, gjøre flere oppgaver lokalt. Kommunene må bli større for å løse flere

velferdsoppgaver, ikke minst innenfor eldreomsorg og helse for eldre, som jo er av de store utfordringene vi står overfor. Det er det ene.

Et samfunn som i fremtiden vil ha mange flere eldre med behov for velferdsytelser, kommer til å kreve et næringsliv som er superlønnsomt. For Venstre så går veien fram til dette superlønnsomme næringslivet gjennom ny teknologi, mer kunnskap og mer forskning – det er det sikreste vi kan gjøre i dag for å sikre at vi har et lønnsomt næringsliv til å betale for de enorme velferdskostnadene og møte de utfordringer vi står overfor.

Klimautfordringene vi står overfor krever en overgang til en grønnere økonomisk politikk, et grønnere skatteregime – prise innsatsfaktorene på en slik måte at vi får et grønnere samfunn på alle vis. Det har Venstre vært talsparti for i mange, det kommer også til å være et viktig anliggende for oss framover. Vi er helt avhengig av i økonomien å få sendt de riktige prissignalene for miljø og klima framover. Det er to gode eksempler på det. Det ene er at CO₂-utslipp må få en kostnad, og der famler verden framover. Norge var tidlig ute, bl.a. med CO₂-avgiftslegging på sokkelen, som har vært et viktig bidrag til å sende viktige prissignaler til denne industrien om at man må redusere og arbeide for å få vekk CO₂-utslipp. Nå går vi veien om et internasjonalt kvotesystem som er famlende i starten, men vi kommer forhåpentligvis dit at vi får en reell og høy prising av CO₂-utslipp som tvinger fram ny teknologi og nye løsninger. Det andre er fornybar energi og debatten om f.eks. grønne sertifikater i Norge, som handler om å få prising av den fornybare energien på en slik måte at det er den vi får, og som gir den konkurransekraft på bekostning av den ikke-rene energien. Det siste viktige for klimautfordringene i dette perspektivet er at vi dette året vil lykkes med å gjennomføre en København-konferanse og en ny Kyoto-periode, som er i stand til å bringe oss betydelige skritt videre. Den viktigste optimismen og håpet i den sammenhengen dreier seg om at det store USA har fått en ny leder, som det kan være håp om vil bringe USA inn i disse internasjonale forpliktelser, som vil være helt avgjørende for å løse disse utfordringene.

Om høy velferd, som krever høye inntekter, og en grønn økonomi skal kunne kombineres, må vi ha en næringspolitikk som er i stand til å skaffe oss et grønt næringsliv, men som også er lønnsomt. Det er en ganske krevende kombinasjon. Det krever enormt mye ny teknologi og kunnskap, som vi ikke har i dag. Det som kan binde disse store perspektivene sammen, er å satse enormt og mye på forskning og ny kunnskap. Det er kun det som kan løse dette.

Skatteopplegget i statsbudsjettet for 2009

FRA RØD TIL GRØNN SKATT

Venstre er skuffet over at Regjeringen ikke har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning, men heller fortsetter med en symbolpolitikk om å ”ta de rike”. Konsekvensen av Regjeringens skattepolitikk er at statlig og utenlandsk eierskap i norsk næringsliv blir kraftig favorisert, heller enn det spredte, private norske eierskap Venstre ønsker. Spesielt i en tid med finanskriser og utsikter til økning i konkurser og arbeidsledighet burde politikken vært lagt om i en retning som belønnet dem som ville investere i ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser, spesielt innenfor områder som klima- og miljøteknologi og ved å stimulere til mer miljøvennlig omstilling i det øvrige norske næringslivet.

Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret og den omtalte finanskrisen tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Venstre vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging fra rød til grønn skatt på om lag 3 mrd. kroner.

Venstre foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3 mrd. kroner slik at Venstre i sitt alternativ foreslår endringer i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg

innenfor en ramme på knappe 6 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 876 mill. kroner. Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag. Det foreslås økt bunnfradrag i formuesskatten, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivningssatser for næringslivet, styrking av SkatteFUNN-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre at arveavgiften avskaffes, at det innføres et eget skattestimuli (KapitalFUNN) for langsiktig investering i ny næringsvirksomhet, og Venstre går mot alle Regjeringens forslag til målrettede skatteskjerpelser for næringslivet. På den annen side foreslår Venstre en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte særgoder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Venstre foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett derfor et eget skattefradrag på kr 5.000 for arbeidstakere mellom 62-67 år, kombinert med økt trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener Venstre at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 1.000 færre AFP-pensjonister årlig.

Venstre vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en omlegging av mva-systemet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår vi at det ikke blir lav moms på frukt og grønt (8 pst), mens det blir full mva-sats (25 pst) på brus og sterkt sukkerholdige drikke og at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng. Som et ledd i en slik omlegging støtter ikke Venstre Regjeringens forslag til kraftig økning i avgiftene på alkoholholdige drikkevarer. En økt mva-sats er etter Venstres syn et bedre virkemiddel. Venstres endringer i skatte- og avgiftsopplegget for 2009 er som følger:

Tabell 6: Skatte- og avgiftsopplegget	
Økt minstefradrag i lønnsinntekt med 1.000,- til 71.350,-	- 470,0
Økt innslagspunkt i toppskatt trinn 1 til 455.000	- 850,0
Heve fradragsgrensen for gaver til frivillige organisasjoner til 15.000,-	- 20,0
Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5.000	- 36,0
Øke det årlige sparebeløpet i individuell pensjonsspareordning til 40.000	- 135,0
Øke fradragssatsen i BSU-ordningen fra 20 til 28 pst og øke totale ramme til 200.000,-	- 190,0
Gjeninnføre skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter mv	- 20,0
Eget skattefradrag på 5.000,- for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt	- 240,0
Øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8.000,-	-13,0
Øke beløpsgrensen for skattefri inntekt (lønnsoppgaveplikt) til 3.000,-	- 60,0
Halvering av fradraget for fagforeningskontingent	540,0
Flatt foreldrefradrag 20.000,-	35,0
Økte skatteinntekter som følge av å fjerne avkortning mot inntekt 69-70 år	50,0
Økte skatteinntekter som følge av 1.000 færre AFP-pensjonister	90,0
<i>Sum skattelette, lønnsinntekt</i>	<i>- 1.390,0</i>
Økt bunnfradrag i formuesskatten til 500.000,-	- 200,0
Gjeninnføre aksjerabatt på 5 pst i formuesbeskatning av aksjer	- 200,0
Gjeninnføre formuesskattfritaket for midler plassert i individuelle livrenter	- 100,0
Gå mot Regjeringens forslag til å øke ligningsverdien av bolig med 10 pst	- 230,0
Gå mot Regjeringens forslag om å fjerne 80-prosentregelen	- 380,0
<i>Sum skattelette, formuesskatt</i>	<i>- 1.110,0</i>
Fjerne hele arveavgiften	- 340,0
”Herreløs arv” tilfaller frivillige org.	- 3,0
<i>Sum endringer, arveavgift</i>	<i>- 343,0</i>
Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 23 pst	- 280,0
Økte avskrivningssatser på fiskefartøy til 20 pst	- 35,0

Innføre en egen KapitalFUNN-ordning (business angels)	- 240,0
Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende	- 50,0
Gå mot Regjeringens forslag til å øke ligningsverdiene av næringsseiendom	- 320,0
SkatteFUNN: Heve prosjektgrensene til 8 mill for bedriftsinterne og 1 0 mill for eksterne prosjekter	0,0
SkatteFUNN: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 500 kroner	0,0
SkatteFUNN: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen	0,0
Gå mot Regjeringens innstramminger i fritaksmetoden	- 225,0
Halv arbeidsgiveravgift, nye lærlinger fra 1. juli 2009	- 45,0
Sum endringer, næringsbeskatning	- 1.195,0
Økt autodieselavgift 10 øre literen	200,0
Øke grunnavgiften i fyringsolje med 10 øre literen	120,0
Oppheve redusert sats i grunnavgift for fyringsolje for treforedlingsindustri og pigmentindustri	60,0
Økt CO2-avgift på mineralske produkter med 15 øre literen	900,0
Avvikle ordningen med gratis utslippskvoter av CO2 og pålegge utslippene CO2-avgift	1.200,0
Økt CO2-avgift på innenlands flytransport 25 øre literen	100,0
Økt CO2-avgift på sokkelen 10 øre pr. tonn	111,0
Sum endringer, økte miljøavgifter	2.691,0
Lav mva-sats frukt og grønt	- 600,0
Full mva-sats på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer	710,0
Øke matmomsen med ett prosentpoeng	550,0
Gå mot Regjeringens forslag om økt avgift på alkoholfrie drikkevarer	- 550,0
Økte tobakksavgifter med 5 pst	195,0
Økt trygdeavgift AFP, fra 3 til 5,4 pst	95,0
Sum øvrige skatte- og avgiftsendringer	400,0
SUM TOTALT SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET 2009	- 876,0

KUTT/OMPRIORITERINGER OG ØKTE INNTEKTER

I vårt alternative statsbudsjett foreslår Venstre ulike innsparingstiltak/omprioriteringer på om lag 5,92 mrd kroner. I tillegg foreslår Venstre samlet 433,2 mill. kroner i økte inntekter gjennom økt utbytte og salg av eiendom. Av store innsparingstiltak foreslår Venstre å avvikle nettolønnsordningen for sjøfolk. I en situasjon med et fortsatt stramt arbeidsmarked, mener Venstre det er helt feil politikk å subsidiere enkelte arbeidstagere og grupper på denne måten. Videre foreslår Venstre en faseforskyvning i Statsbygg, avvikling av de seismiske undersøkelsene i Nordland VII og Troms II og en prisjustering av oppholdsbetalingen i barnehagene. I tillegg foreslås det 1250 færre ordinære tiltaksplasser enn det regjeringen legger opp til og enkelte innstramminger i lønnsgarantiordningen og avvikling av ventelønnsordningen i staten, samt diverse større eller mindre kutt i ulike utgiftsposter i statsbudsjettet. Enkelte kutt må sees i direkte sammenheng med omprioriteringer/utgiftsøkninger innenfor samme område. Det gjelder for eksempel innenfor utenriks/bistand og det gjelder satsing på flere og bedre lærere heller enn økt timetall i skolen.

Tabell 7: Kutt, omprioriteringer og økte inntekter

Ikke forsøk med 6timers-dag	12,0
Utskilling og salg av gamle Statskonsult	40,0
Redusert bevilgning til elektronisk ID	20,0
Nominell videreføring av partistøtten	14,2
Mindre bevilgninger til AFP (1000 færre AFP-pensjonister)	74,0
Div. faseforskyvninger, Statsbygg	100,0
Prisjustering av oppholdsbetaling i barnehager	358,5
Redusert basisbevilgning likestillings- og diskrimineringsombudet	7,0

Avvikle den kulturelle spaserstokken	20,0
Nominell videreføring, tilskudd til kultur- og informasjonsformål, UD	12,4
Omprioritere bistand fra Latin-Amerika bistand til andre formål	130,0
Omprioritere timetallsutvidelse i grunnskolen til satsing på lærere mv	715,3
Kutte forsøk med elektronisk hjemmesoning	40,0
Mindre bevilgning til utvidelse av DNA-register	30,0
Div. mindre distriktstiltak under KR D	87,5
1250 Færre ordinære tiltaksplasser	192,5
Avvikle ordningen med ventelønn i staten	21,0
Forenklinger i lønnsgarantiregelverket	35,0
Innstramming i ordningen "støtte til bil"	270,0
Avvikle ordningen med tilskudd til omstillingskommuner, forsvaret	2,0
Avvikle nettolønnsordningen for sjøfolk	1.465,0
Avvikle tilskudd til skogbilveier og skogplanting under LUF	70,0
Fjerne eksportstøtte for bearbeidede landbruksvarer og til osteproduksjon	36,4
Ingen seismiske undersøkelser i Nordland VII og Troms II	244,4
Avvikle ordningen for kjøp av klimakvoter SFT	13,2
Nominell videreføring av støtten til partigruppene på Stortinget	12,3
Omprioritere bevilgninger til kommunale rusmiddelpolitiske handlingsplaner	24,0
Halvering av reduksjonen i legemiddelomsetningsavgiften	45,0
Endre ordningene med gratis læremidler og utstyrsstipend i videregående skole	560,0
Avvikle ordningen med frukt og grønt skolestart høsten 2009	95,0
Samordningstiltak helseregioner	150,0
Momsnøytrale innkjøp i staten	250,0
Ostehøvelkutt i departementene	200,0
Mindre kjøp av klimakvoter	307,5
Regjeringspartienes "ymse-omprioriteringer"	100,0
<i>Sum kutt omprioriteringer:</i>	<i>5.917,8</i>
Salg av forsvarseiendommer	130,0
Økte renter, Husbanken	1,2
Økt utbytte Statkraft, Argentum og Flytoget	302,0
<i>Sum økte inntekter:</i>	<i>433,2</i>
SUM ØKTE KUTT/OMPRIORITERINGER OG ØKTE INNTEKTER	6351,0

Profilområde utdanning/kultur

Statsbudsjettet 2009:

TUNG OG GJENNOMFØRT SATSING PÅ FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Kunnskap er noe av det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, demokrati og dannelse. For Venstre er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Særlig viktig er det å prioritere forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. En systematisk, langsiktig og forutsigbar satsing på høyere utdanning og forskning er den beste garantien for verdiskaping, utvikling og den generelle allmenndannelse på lengre sikt. For Venstre er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida.

En relativt sett gunstig økonomisk situasjon for Norge gjør at mulighetene til å investere i framtida fortsatt er svært store. Det gjør man ved å satse på kunnskap og nye ideer gjennom robuste bevilgninger og langsiktige, vedvarende satsinger på utdanning, forskning og næringsliv.

Dessverre har Regjeringen stått for en svært defensiv og lite framtidrettet politikk, og konsekvensen kan blant annet bli mindre nyskaping og en lavere evne til å finansiere fremtidig velferd. Det er fint at Regjeringen har fått en egen statsråd for forskning og høyere utdanning, men det er vanskelig å se større endringer enn at Regjeringen nå forsøker å rette opp deler av sin egen feilslåtte politikk fra tidligere budsjettår. Det kan knapt kalles en offensiv satsing.

Venstre registrerer at det i forbindelse med presentasjonen av forslaget til statsbudsjett for 2009 ble forsøkt skapt et inntrykk av at det såkalte "hvileskjæret" knyttet til reduksjon i basisbevilgninger til universiteter og høyskoler nå er reversert. Dette er i beste fall bare en del av sannheten. I etterkant av budsjettfremliggelsen har det fremkommet informasjon om at universitetene og høyskolene står foran kraftige budsjettkutt på grunn av økte lønns- og pensjonsutgifter som Regjeringen ikke har tatt høyde for i sitt forslag til statsbudsjett for 2009. Ifølge Kunnskapsdepartementets egne tall, jf. bl.a. Dokument nr. 15:157 (2008-2009), er summen om lag 440 mill. kroner. Dette er kostnader Regjeringen ikke har tatt hensyn til i sitt budsjettforslag, og den omtalte reverseringen av hvileskjæret innebærer i realiteten at universiteter og høyskoler blir påført ytterligere ett til to nye hvileskjær.

Venstre foreslår en økning i satsingen på forskning og høyere utdanning på 1,57 mrd kroner ut over regjeringens forslag, og følger på denne måten opp Venstres alternative budsjetter fra 2007 og 2008 som begge hadde en betydelig økt satsing på forskning med over 1 mrd mer enn det som ble sluttresultatet ved hjelp av regjeringspartiene. I tillegg foreslår Venstre å styrke fondsbeholdningen i Forskningsfondet med 28 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Fondet vil etter dette utgjøre 100 mrd. kroner, og økningen på 28 mrd. kroner vil - gitt en rentesats på 5 % - medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 1,4 mrd. kroner i 2010 utover Regjeringens forslag.

Tabell 2: Økt satsing på forskning

Økte beløpsgrenser SkatteFUNN ³	442,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i SkatteFUNN-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning	350,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0

³ Påløpt beløp. Endringer i ordningen virker etterskuddsvis. Det får derfor ingen direkte budsjetteffekt før i 2010.

Basis-kompensasjon universitet og høyskoler	220,0
369 nye stipendiat-stillinger	137,0
65 nye postdoc-stillinger	17,3
50 nye nærings-phd	6,7
Norges Forskningsråd	50,0
Utstyrsetterslep	100,0
Forskning klima/fornybar energi	100,0
Forskning miljøvennlig drivstoff/hydrogen	20,0
Div. mindre tiltak	37,5
<i>Forskningsfondet</i>	<i>28.000,0</i>
SUM FORSKNING/HØYERE UTDANNING (eksl fondsavsetning)	1.570,5

Kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen

Medlem: Odd Einar Dørum

Denne perioden har skole og forskning blitt satt på dagsorden, mye på grunn av lovnader om varme skolemåltid som ble til epler og bananer for noen få, norske elever som scorer lavt på kunnskap i forhold til land vi kan sammenligne oss med og ikke minst ”hvileskjæret” for norske universiteter og høyskoler.

Venstre vil ha en god offentlig skole som gir alle like muligheter til kunnskap, til å ta i bruk sitt potensial og til å bidra i samfunnet uavhengig av bosted og sosial og kulturell bakgrunn. I skolen legges en viktig del av grunnlaget for kunnskap og kompetanse som er avgjørende for framtidens verdiskaping i Norge.

Læreres faglige og pedagogiske kompetanse er avgjørende for elevers læringsutbytte. Det er viktig både å bedre den formelle kompetansen til dem som er lærere i dag og å forbedre lærerutdanningen for nye lærere. Vi trenger lærere med høy faglig standard fra en variert utdannings- og yrkesbakgrunn. Venstre mener at lærere må hele tiden ha rett og plikt til å fornye og videreutvikle sin fag- og yrkeskompetanse, derfor har Venstre fremmet forslag om å innføre et kompetanseår, slik at den formelle kompetansen heves og fornyes med jevne mellomrom for alle lærere i alle fag. I tillegg har Venstre forslått å utvide lærerutdanningen med 1 år, for å sikre nok pedagogisk- og fagkunnskap. Ingen av disse forslagene har fått støtte fra regjeringspartiene, på tross av at de fremholder at kunnskap og læreren er de viktigste elementene i skolen.

Det berømte hvileskjæret fra da Øystein Djupedal var kunnskapsminister, henger fortsatt ved norske universiteter og høyskoler. De prøvde å rette på dette hvileskjæret, men resultatet er fremdeles kutt i studietilbud og færre forskerstillinger.

Venstre mener at vedvarende og sterk satsing på utdanning og forskning er nødvendig for å sikre verdiskaping og velferd, miljø og et nyskapende næringsliv. Opptrappingen av de økonomiske ressursene til forskning og høyere utdanning må være forpliktende og langsiktig. Venstre vil derfor ha som førsteprioritet å øke den norske forskningsinnsatsen til 3 prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP) innen 2013, hvorav 1 prosent fra offentlige kilder.

Lærerutdanningen

St. meld. nr. 11 (2008-2009) Om læreren – rollen og utdanninga, kom våren 2009 – to år etter at NOKUTs evalueringspanel la frem sin rapport som slaktet dagens lærerutdanning. Et av NOKUTs forslag var å øke lærerutdanningen med 1 år slik at man får et 5-årig utdanningsløp.

Odd Einar Dørum var saksordfører for meldingen, og fremmet på vegne av Venstre forslag om at en femårig mastergradsgivende lærerutdanning skal tre i kraft i fra høsten 2014. Forslaget fikk kun støtte fra Fremskrittspartiet og Høyre. Venstre er svært skuffet over at regjeringspartiene ikke går inn for en ny og forbedret femårig grunnskolelærerutdanning. Dersom vi skal ha verdens beste skole må vi sørge

for verdens beste lærerutdanning. Det har ikke regjeringen skjønt, og vil heller ikke ha en 5-årig lærerutdanning som målsetting.

Venstre registrerer at regjeringspartiene er i utakt med bl.a. Kommunenes Sentralforbund, Utdanningsforbundet, Elevorganisasjonen, Norsk Studentunion og Studentenes Landsforbund som alle har krevd 5-årig lærerutdanning. Venstre mener det er behov for et femte år i den nye lærerutdanningen for å få tid og plass til mer praksisopplæring, et styrket pedagogikk- og profesjonsfag med mer vekt på historie- og religionskunnskap, samt en avsluttende masteroppgave. Venstre mener det er helt nødvendig å sikre at elevene har lærere med topp kompetanse, og vil også være et viktig bidrag for å løfte læreryrkets status og omdømme.

Venstre har stilt fire krav til regjeringen for å bedre lærerutdanningen, og heve kompetansen hos lærerne:

- Rekruttering av lærere fra andre relevante yrker: Etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend.
- Tiltak for å styrke og sikre kompetansen hos lærere: Innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole.
- Rekruttering av nye lærere: Gjøre læreryrket mer attraktivt gjennom en utvidet og forbedret lærerutdanning.
- Seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse i skolen: Tre av fire lærere ønsker å arbeide etter fylte 60 år, men opplever at det i liten grad legges til rette for dette.

Regjeringen har videreført kompetansepotten fra kunnskapsløftet (ikke friske penger), og at det kun er noen lærere i enkelte fag som blir tilgodesett. Venstre har som ambisjon at alle lærere i alle fag ved jamne mellomrom skal få kompetanseløft.

Forskningsmeldingen

Venstre mener det er en kunnskapspolitisk skandale at regjeringen i forskningsmeldingen - *St.meld. nr. 30 (2008-2009), Klima for forskning* ikke forplikter seg i forskningspolitikken.

I behandlingen av meldingen fremmet Venstre alene, eller sammen med partier, nesten 40 konkrete og forpliktende forslag til forbedringer av meldingen – uten å få støtte fra regjeringspartiene. Venstre mener det er oppsiktsvekkende at Regjeringen ikke er villig til å gjøre de nødvendige forbedringer på en rekke områder som er nødvendig for å bygge Norge som kunnskapsnasjon, og at regjeringen ikke vil bygge et flertall for en forskningspolitikk som har bred forankring hos de fleste partiene. Venstre vil øke norsk forskningsinnsats til 3 % av BNP innen 2013, og fremmet forslag om dette. Venstre viser til debatten som har vært knyttet til det såkalte forskningsmålet, det vil si at norsk forskningsinnsats skal utgjøre 3 prosent av BNP, hvorav 1 prosent fra offentlige kilder. Forskningsmeldingen fra regjeringen Bondevik II, som kom i 2005, hadde en klar tidfesting av at forskningsmålet skulle oppnås senest i 2010 – da med støtte fra samtlige partier. I den nye meldingen omtales dette forskningsmålet bare som en ”langsiktig målsetting”. Venstre mener at det er sterkt beklagelig at den nye forskningsmeldingen senker de konkrete ambisjonene når det gjelder ressursinnsats og forskningsmål. Ved å ikke tidfeste når målet skal oppnås tar man ned ambisjonene fra den gjeldende forskningsmeldingen. Vi klarer å ha slike mål for både bistands- og kulturfeltet, men når det kommer til forskning vil ikke regjeringen ha slike mål. De rødgrønne partiene ønsker tydeligvis ingen opptrappingsplaner med hensyn til forskningsfondet, utstyrsinvesteringer eller forskerrekuttering. De vil heller ikke forplikte seg til å styrke den næringsrettede forskningen – som er avgjørende for FoU-aktiviteten i næringslivet. Venstre mener det er intet mindre enn oppsiktsvekkende, konstaterer en skuffet Dørum. Venstre har fremmet forpliktende forslag på alle disse områdene.

Kvalitet i skolen

Stortingsmeldingen om kvalitet i skolen *St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen* drøfter tiltak for å bedre kvaliteten i skolen og elevenes utbytte av opplæringen. Venstre har gjennom de siste tre årene fremmet en rekke forslag for å øke kvaliteten i skolen. Disse etterfølges i denne meldingen nå delvis av Regjeringen. Venstre synes det er positivt at Regjeringen følger opp forslag fra Venstre og andre

opposisjonspartier, men det er synd at Regjeringen har brukt tre år på å innse at forslagene er riktige å gjennomføre og heller ikke går langt nok, sier

Venstre har tidligere foreslått å innføre et kompetanseår og et lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole. Regjeringen tar noen steg i riktig retning, men går imidlertid ikke langt nok og er ikke tilstrekkelig ambisiøs i sitt forslag om videreutdannings-ordning for lærerne. Venstre mener at systematisk videreutdanning må gjelde for alle lærere i alle fag, ikke bare noen lærere i enkelte fag. Venstre mener også at stat og lokale skoleeiere skal dekke kostnadene knyttet til videreutdanningen, ikke at lærerne selv skal dekke 20 pst.

Venstre er også skuffet over at Regjeringen ikke støtter vårt forslag om at det skal stilles fagkrav for å undervise på alle fag og på alle trinn – ikke bare innenfor enkelte fag. På denne måten sikrer man at lærere har en faglig bakgrunn i fagene de reelt sett underviser i. Dette vil sette en ambisjon for norsk skole som er naturlig med tanke på å få større systematikk inn i videreutdanningen for lærere, samt for måten allmennlærerutdanningen organiseres på.

Regjeringspartiene vil heller ikke støtte Venstre forslag om nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre mange nok gode lærere i skolen. Uten flere lærere og en styrket lærerkompetanse greier vi ikke å styrke elevenes læringsutbytte, for lærerne er selve rammeverket i skolen. Rekrutteringsplaner har Venstre foreslått flere ganger tidligere, men nok en gang ble forslaget stemt ned. I innstillingen går Venstre imot å utvide skoledagen på det nåværende tidspunkt, og påpeker at bevilgningene knyttet til en timetallsutvidelse – samt bevilgningene til frukt og grønt i skolen – burde vært benyttet til å øke lærernes kompetanse, samt til å sikre tilstrekkelig mange lærere i grunn- og videregående skole i tiden som kommer. Å utvide skoledagen og innføre en frukt og grønt-ordning uten å ha gode og tilstrekkelig mange lærere, er etter Venstres mening å begynne i helt feil ende. Det handler om å ha respekt for elevene i norsk skole, og sikre best mulig læringsforhold.

Staten og den norske kirke

Venstre mener at i et liberalt samfunn er den enkeltes livssyn et personlig anliggende, og toleranse og respekt for andres valg og ytringer på tros- og livssynsområdet selvsagt. Staten bør verken diskriminere eller favorisere livssyn. Derfor vil Venstre skille stat og kirke. Skillet må gjennomføres på en slik måte at det fortsatt blir rom for en bred folkekirke i det norske samfunn. Dette var Venstres utgangspunkt da *St.meld. nr 17 (2007-2008) Om staten og den norske kirke* ble forelagt Stortinget. Etter intense forhandlinger inngikk de syv partiene på Stortinget et kompromiss om forholdet mellom kirke og stat. Venstre mener at avtalen som ble inngått innebærer et historisk og viktig skritt for å løse båndene mellom stat og kirke. Venstres kirkepolitiske talsmann Odd Einar Dørum uttalte i forbindelse med denne saken: ”Hvis prosessen med å skille stat og kirke kan sammenlignes med en 400-meter så har vi nå kommet halvveis.” Avtalen mellom partiene, som gjelder i perioden mellom 2009 og 2013, innebærer blant annet at biskopene velges av kirken selv og at kirkelig statsråd fjernes, samt flere grunnlovsendringer. Sett i forhold til Venstres primærstandpunkt er vi med den fremforhandlede avtale kommet halvveis, men det er viktig å understreke at alle partiene som har hatt ulike utgangspunkt har gitt og tatt i denne saken. Venstre er glad for at man kom frem til et kompromiss, og i denne prosessen har det vært avgjørende for Venstre at man har kommet til enighet om å gi kirken mer selvstyre, og at man går inn for å fjerne kirkelig statsråd.

Familie- og kulturkomiteen

Medlem: Trine Skei Grande

Familie- og kulturkomiteen har et bredt spekter av politiske saker å forholde seg til, alt fra fildeling til spørsmål om barnevern. Venstres representant i komiteen har markert seg tydelig i kulturpolitikken og vært en tidvis ensom talsperson for asylbarn, barnevernsbarn og tatt tak i fattigdomsproblematikken for barn i lavinntektsfamilier. I tillegg har Venstre markert seg i viktige og prinsipielle debatter rundt ny ekteskapslov, politisk reklame, fildeling og Norsk Tippings spillmonopol.

Ekteskapsloven

Den omstridte ekteskapsloven skapte et stort engasjement rundt kjøkkenbord i de tusen hjem og ikke minst på Stortinget. Både de som var for at homofile og lesbiske likestilles juridisk med heterofile og de som var mot mobiliserte, og debatten var tidvis opphetet.

Stortinget brøt ut i spontan applaus etter at den nye ekteskapsloven ble vedtatt. Trine Skei Grande uttalte i den forbindelse: ” En stor dag i klar Venstre-tradisjon. Vi var det første partiet som programfestet like muligheter for homofile og lesbiske til å inngå ekteskap”.

Venstre mener at for et liberalt parti er det selvfølgelig at et samfunn likebehandler mennesker uavhengig av seksuell legning. For Venstre er det en verdi i seg selv av mennesker er ulike og tar ulike valg. Vedtaket om en ny ekteskapslov innebærer også endringer i adopsjonsloven, bioteknologiloven og barneloven. Særlig vekket forslaget om likestilling knyttet til assistert befruktning intens debatt. For Venstre er det prinsipielt viktig at lesbiske par likestilles med heterofile når det gjelder assistert befruktning. Venstre mener også at det å kjenne sitt opphav er en grunnleggende rettighet. Derfor mener vi at det er helt avgjørende at barnet, fra et gitt tidspunkt, får mulighet til informasjon om sitt biologiske opphav. Det er ingen som har rett til å få barn. Selvfølgelig ikke. Men når det gjelder adopsjon har folk rett til å bli vurdert. I dag kan homofile og lesbiske være både besøkshjem og fosterhjem, og det vil være ganske dumt hvis de ikke også har muligheten til å bli vurdert i forbindelse med adopsjon, når det er en riktig og god løsning for barnet.

Homofile og lesbiske vil etter denne loven også få mulighet til å gifte seg i kirken, og i den forbindelse fremmet Venstre et forslag om å utrede obligatorisk borgerlig vigsel. KrF, FrP og Høyre støttet dette forslaget. Venstre ønsker seg en modell der man innfører en obligatorisk borgerlig vielse i forbindelse med giftemål. Ekteskapet er ikke bare en religiøs institusjon, men også en juridisk. Venstre vil ha en ordning der trossamfunn ikke lenger vier folk, men foretar velsignelse etter at ekteskapet er inngått juridisk. Det er ikke snakk om at noen skal påtvinges en borgelig seremoni, for dette er noe folk må få velge selv. Under høringen på Stortinget stilte Trine Skei Grande alle høringsinstansene spørsmål om hva de syntes om denne modellen. Nesten samtlige støttet dette forslaget. Venstre forsøkte deretter å få Barne- og likestillingsdepartementet til å utrede konsekvensene av obligatorisk borgerlig vigsel før ny ekteskapslov skulle vedtas. Det var ikke mulig.

Politisk reklame

Venstre mener på prinsipielt grunnlag at det bør åpnes for reklame for livssyn og politiske budskap også i fjernsynet. Etter Venstres syn er det ingen prinsipielle forskjeller mellom denne og andre typer reklame. Bakgrunnen for denne uttalelsen er Stortingets behandling av *St. melding nr. 18 (2005-06): Om forbud mot reklame for livssyn og politiske budskap i fjernsyn*. I stortingets behandling av meldingen la Venstre inn følgende merknad.

"Komiteens medlem fra Venstre mener på prinsipielt grunnlag at det bør åpnes for reklame for livssyn og politiske budskap også i fjernsynet. Etter dette medlems syn er det ingen prinsipielle forskjeller mellom denne og andre typer reklame. Det er et paradoks å tillate en type og forby andre typer reklame. Dette medlem ser derfor ingen grunn til at fjernsyn som medium skal skjermes for denne typen ytringer. Dette medlem ser likevel viktigheten av at også dette området reguleres, blant annet slik at ikke en enkelt aktør eller parti kan kjøpe opp ett eller flere medier og på denne måten være til hinder for ytringsfriheten. Dette medlem går derfor imot Regjeringens forslag i St.meld. nr. 18 (2005-2006) og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak som åpner for reklame for livssyn og politiske budskap i alle medier, herunder også forslag til reguleringer som sikrer ytringsfrihet.»"

Forslaget ble subsidiært støttet av FrP og Høyre.

11. 12.08 fikk regjeringen en dom fra menneskerettighetsdomstolen i fanget. TV Vest ble pålagt straffegebyr for å ha sendt politisk reklame i forbindelse med stortingsvalget i 2005, de gikk til søksmål mot staten og tapte både i Oslo tingrett og senere i Høyesterett, men i Den europeiske

menneskerettighetsdomstolen fikk de medhold. Venstre mente at regjeringen må ta dommen fra menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg på alvor, og ikke trenere en norsk lovendring som er nødt til å komme. Kulturminister Trond Giske burde være i forkant og ikke la sjansen gå fra seg til å fjerne reklameforbudet og samtidig innføre reguleringer. Det viste seg det at dette var en vanskelig nøtt å knekke for Trond Giske. Først ville han endre NRK-plakaten slik at NRK skulle bli et talerør for alle politiske partier. Dette ble mildt sagt tatt dårlig imot både av ansatte i NRK og mediefolk ellers. Dette forslaget trakk han delvis tilbake til fordel for at Frikanalen ble pålagt å sende politisk informasjon om alle partier.

Venstre fremmet på denne bakgrunn et om å åpne for politisk reklame på TV, *Dokument nr. 8:58 (2008-2009) Politisk reklame på fjernsyn*. Kun FrP og H støttet Venstres forslag.

Venstre fremmet dette forslaget for å rydde opp i rotet kulturminister Giske har laget og sikre både yringsfrihet og den redaksjonelle friheten. Venstre mener at regjeringens forslag om at forbudet mot politisk reklame skal videreføres, men at NRK skal pålegges redaksjonell dekning av mindre partier og lister er å overstyre NRKs redaksjonelle frihet.

Venstre kan ikke se at opprettholdelsen av forbudet er i tråd med dommen fra Menneskerettsdomstolen i Strasbourg (EMD), og en rekke fremtredende jurister støtter dette synet. Venstre mener det må åpnes for politisk reklame på fjernsynet, kombinert med en regulering som hindrer at ett parti kan kjøpe opp all sendetid samtidig som alle partier sikres et minimum av sendetid.

Åndsverk- og digitale rettigheter

Venstre mener at dagens åndsverkslovgivning ikke er tilstrekkelig tilpasset vårt moderne samfunn. Balansen mellom samfunnets og forbrukernes behov for åpenhet, tilgjengelighet og spredning av åndsverk, og kunstnerens krav på anerkjennelse og vederlag, må bedres. Venstre har lenge etterlyst en offentlig for å oppdatere dagens åndsverk- og opphavsrettslovgivning, både nasjonalt og internasjonalt. Stortinget har fått forespeilet at det vil skulle komme en sak på dette i 2009, men er nå utsatt til 2010.

Bibliotek

Ved hver budsjettbehandling denne stortingsperioden har Venstre fremmet forslag om økte bevilgninger og tiltak for biblioteksektoren. Etter å ha ventet i flere år på bibliotekmeldingen, *St.meld. nr. 23 (2008-2009) Bibliotek. Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid* var det svært skuffende at regjeringen fortsetter å være så uforpliktende med hensyn til fremtidige satsinger på bibliotekfeltet. Meldingen omtaler biblioteket som både kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i en digital tid. Venstre deler mye av virkelighetsbeskrivelsen og drøftingene i meldinga, men er svært skuffet over at de aller fleste tiltakene bare handler om å ”greie ut” og ”vurdere”. Departementet hadde hatt flere år på seg til å gjøre de nødvendige vurderinger og avklaringer, og Venstre tok det nærmest for gitt at kulturministeren skulle presentere konkrete og forpliktende planer for den framtidige satsingen i biblioteksektoren. Venstre mener at regjeringen og kulturminister Giske har langt på vei neglisjert biblioteksektoren i påvente av bibliotekmeldinga, og det synes Venstre er synd. Det er mange gode forslag i utredningen ”Bibliotekreform 2014” som allerede kunne vært igangsatt dersom Regjeringen bare hadde villet prioritere dette. Det er overraskende for Venstre at departementet understreker at de kommende satsingene på bibliotekfeltet skal skje innenfor eksisterende budsjettammer, og knapt nok lover en krone ekstra i årene som kommer. Det er et paradoks når vi vet at det blant annet er et betydelig behov for å styrke bibliotekenes innhold, ansattes kompetanseheving og sette i gang et investeringsprogram for biblioteklokaler.

Venstre fremmet forslag om å utvide innkjøpsordningene for litteratur til å gjelde skolebibliotek i grunn- og videregående skole. Det ble også fremmet forslag om hvordan sakprosa kan formidles på lik linje med den øvrige litteraturen som er omfattet av innkjøpsordningene. Og Venstre ba regjeringen snarest mulig om å igangsette en kompetansereform gjennom et kompetanseutviklingsprogram for biblioteksektoren. Satsingen på et kompetanseutviklingsprogram skal gjelde for hele neste stortingsperiode, og tydeliggjøres gjennom en forpliktende opptrappingsplan. Disse forslagene ble alle støttet av Høyre og KrF. Venstre fremmet også et forslag alene hvor Venstre ber regjeringen snarest

mulig om å igangsette et investeringsprogram for biblioteklokaler. Satsingen på et investeringsprogram skal gjelde for hele neste stortingsperiode, og tydeliggjøres gjennom en forpliktende opptrappingsplan.

Barnehager

Barnehager har vært den rødgrønne regjeringens hovedprosjekt. Venstre har delt regjeringens målsetting – men valgt ulike strategier for å nå målet. Den siste store barnehagesaken Stortinget behandlet var et lovforslag fra regjeringen om endringer finansiering av ikke-kommunale barnehager. *Ot.prp. nr. 57 (2007-2008) lov endringer i barnehageloven (finansiering av ikke-kommunale barnehager)*. Dette forslaget fikk Private Barnehagers Landsforbund til å ta sine medlemmer ut i 1 dags streik for å markere misnøyen mot det originale forslaget fra regjeringen. Det som er litt oppsiktsvekkende med denne saken det er at forslaget ble fremmet 09.mai 2008, men på grunn av at regjeringspartiene ikke klarte å bli enige ble saken ikke ferdig behandlet før mai 2009. I løpet av denne perioden endret regjeringspartiene forslaget, noe som innebærer at det fremdeles vil være en formulering i barnehageloven om likeverdig behandling mellom private og offentlige barnehager. Forslaget innebar videre at kommunene skal ha finansieringsplikt overfor de ikke-kommunale barnehagene når sektoren rammefinansieres, og at kommunene etter 2011 skal gis fritt skjønn når det gjelder finansiering av barnehager som godkjennes etter dette tidspunkt. Venstre støttet at kommunene skal overta finansieringsansvaret, men foreslo en alternativ lovformulering om likebehandling av barnehager sammen med resten av opposisjonen.

Det opprinnelige lovforslaget fra regjeringen representerte et tydelig ideologisk skille mellom den rødgrønne og den foregående regjering, all den tid den rødgrønne regjeringen synes mest opptatt av å gjøre det vanskeligst mulig for private initiativ.

Venstre mener at barnehageprisene skal avgjøres lokalt – ut fra lokale forutsetninger, tilbud og særpreg. I og med at kommunene skal ha ansvaret for å fastsette og differensiere barnehageprisene er det naturlig at finansieringsansvaret og -plikten ligge her. Samtidig skal offentlige og private barnehager behandles likt med hensyn til offentlige tilskudd.

Profilområde Sosialt ansvar:

Statsbudsjettet for 2009:

FÆRRE FATTIGE BARN OG UNGE

Alle mennesker skal ha frihet og et verdig liv. Velferdsstaten skal bidra til dette, som borgernes solidariske system for rettferdighet og trygghet. De grunnleggende forutsetningene for et godt liv skal være der for alle, uavhengig av de ulikheter vi fødes inn i og de tilfeldigheter som livet selv rammer oss med mens vi lever.

Velferdssamfunnet er mer enn det stat og kommune sørger for av velferdstjenester. Mange frivillige fellesskap representerer en varme og nærhet det offentlige aldri kan eller skal erstatte. Det sosiale engasjementet i det sivile samfunnet utløser flere ressurser, det er mer oppfinnsomt enn det offentlige og det bryr seg om hjelpetrengende som ikke har fått plass i offentlige planer. Til grunn for alt ligger det personlige ansvaret hver enkelt har for seg selv og sine medmennesker. Det kan ingen velferdsstat erstatte.

Likevel er det ingen tvil om at vi innen helse- og sosialpolitikken må prioritere mer til dem som trenger det mest. Dette krever omprioriteringer og bedre samhandling mellom ulike deler av helsevesenet. Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger nøye sammen med fattigdom. Det er svært viktig for å bekjempe fattigdom at det satses på helsehjelp og behandling til de som alt for ofte faller utenfor også i helsevesenet. Rusmisbrukere må få bedre behandling og nødvendig helsehjelp.

Venstre vil understreke at vi har alle et ansvar for mennesker rundt oss. Det offentlig kan aldri kompensere fullt ut for virkningene av omsorgssvikt, misbruk eller andre problemer, men må i større grad ta ansvar og sette inn tiltak der hvor foreldre eller andre pårørende ikke maktet omsorgsoppgaver. Ingen velger sin barndom. Det offentlig skal gripe inn ved omsorgssvikt, mishandling eller overgrep mot barn, samt når det foreligger alvorlige atferdsvansker hos barn eller ungdom. Men det offentlige har også et forebyggende ansvar. I dag preges det forebyggende arbeidet for barn og unge av sektorisering, manglende helhetlig tenkning og svak ledelse, og lav politisk status. Mulighetene for at et forebyggende opplegg skal lykkes, avhenger ofte av forhold som fritidsmuligheter, utdanning og tilgang til en stabil arbeids- og boligsituasjon.

I de fleste norske kommuner er det ulike instanser som skal ta seg av det forebyggende arbeidet, uten noe koordinerende eller overordnet styring. Venstre ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. Samlet foreslår derfor Venstre en økt satsing på tiltak for å bekjempe fattigdom på 1,12 mrd kroner som det framkommer av tabellen under.

Tabell 4: Tiltak for å bekjempe fattigdom

Diverse boligtiltak ⁴	110,0
Økte tilskudd til frivillige organisasjon som arbeider med barn i lavinntektsfamilier/barnevern/integrering	35,0
Div tiltak i skolen for å hindre drop-out fra skolen. (leksehjelp, hjem-skole, deltakelse for alle, skrive og lesevaner)	117,5
Flere tiltaksplasser yrkeshemmede	30,8
Rusomsorg	205,0
Gratis tannhelse, fattige	150,0
Omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn	70,0

⁴ Inkludert økt nedbetalingstid til 30 år i Husbanken

Styrking av helsesøstertjenesten	50,0
Rehabilitering	250,0
Støttekontakter	30,0
Ettervern, barnevernet til 23 år	25,0
Tilskudd til lokale tiltak for å hjelpe mennesker ut av fattigdom	50,0
SUM FATTIGDOMSTILTAK	1.123,3

Arbeids- og sosialkomiteen

Medlem: André N. Skjelstad

I løpet av de 4 siste årene har NAV, pensjonsforliket, likestilling av skift og turnusarbeid, sosial dumping, fattigdom blant barn, rehabilitering og et særlig fokus på unge uføre opptatt Venstres representant i arbeids- og sosialkomiteen André N. Skjelstad. Perioden fra 2005-2008 har vært gjenstand for en enorm økonomisk vekst i det norske samfunn. Arbeidsledigheten har vært lav, og de fleste fikk være med på den økonomiske oppturen. Men på tross av de gode økonomiske tidene vi har sett, så har det blitt flere fattige i Norge og avstanden mellom de som har hatt jobb og de som har stått utenfor arbeidslivet har vokst. 11 prosent av befolkningen mottar nå uføreytelser fra NAV, det vil si at 340.000 nordmenn lever på uføretrygd. Prognoser viser at antall uføre kommer til å øke mer enn vanlig på grunn av finanskrisen.

NAV

Målet med NAV, en dør inn har vært et samlet politisk mål. Venstre var en pådriver for NAV og har de siste 4 årene brukt mye tid på å minne regjeringen om at brukerperspektivet ikke må glemmes når NAV-kontor har blitt opprettet rundt omkring i landet. Gjennomføringen av NAV-reformen har vært en krevende øvelse det er det ingen tvil om, derfor er det underlig at Regjeringen ikke har tatt mer ansvar for å påse at brukerne får det tilbudet NAV skal gi. Regjeringen har hatt mer fokus på å bygge kontorer enn å sørge for at folk får den hjelpen de trenger. Egne forvaltningsenheter vekk fra brukerne har foreløpig skapt flere problemer enn de har løst, det har vært mye dobbeltarbeid, og folks papirer har forsvunnet i et stort sluk. Dette var noen av problemene i NAV lenge før finanskrisen akselererte. Resultatet av regjeringens håndtering av NAV ble oppsummert i *St.prp. nr.51 (2008-2009) Redegjørelse om situasjonen i NAV*. Arbeids- og inkluderingsminister Dag Terje Andersen gir selv en god beskrivelse av situasjonen i NAV i Stortingets debatt om situasjonen i NAV den 15.05.09; ”Arbeids- og velferdsetaten har hatt og har problemer med måloppnåelsen knyttet til ytelser, tilgjengelighet og oppfølging av personer som mottar helserelevante ytelser”.

Regjeringen har nedprioritert det sosialfaglige arbeidet, noe som har gått det utover de svakeste brukerne. Det viktigste med NAV-reformen må være at brukerne opplever det som enkelt å få tilgang til tjenestene, og at kompetansen kan komme så nær brukeren som mulig. De negative brukererfaringene og fokuset på organisering og problemer er urovekkende. Vi trenger en dyktig førstelinjetjeneste som tar vare på folk.

Det er tendenser til at flere blir satt på trygd som både har ønske om og er i stand til å være i arbeid. Norge har allerede svært mange på uføretrygd som er i arbeidsfør alder, og det er tragisk om dette rammer enda flere unge når de pga av manglende kapasitet i NAV blir skjøvet ut av arbeidsmarkedet. Venstre har også vært svært opptatt av å bruke mer penger på rehabilitering, uføre og spesielt unge uføre. Veksten i antall uføre er grunn til bekymring – og særlig tilveksten av antall unge uføre menn. I Venstres alternative budsjett har vi derfor prioritert mer penger til rehabilitering av uføre, og spesielle tiltak rettet mot unge uføre for å få de ut eller tilbake til arbeidslivet.

Pensjonsreformen

Pensjonsreformen *St.meld. nr. 5 (2006-2007) Opptjening og uttak av alderspensjon i folketrygden* ble behandlet av Stortinget 23.04.07, eller pensjonsforliket er en av denne stortingsperiodens viktigste saker. Den framtidige pensjonsmodellen, som skal gjelde fra 2010 ble vedtatt.

Opptjeningsmodellen for folketrygden som ble vedtatt stemmer overens med Venstres primærstandpunkter, men det er ingen hemmelighet at vi gjerne så en modell med en bedre opptjeningsprofil for dem med høy utdanning, enten gjennom et høyere opptjeningstak eller gjennom pensjonspoeng for fullførte studier - eller en kombinasjon av disse elementene. Det er viktig for å sikre legitimiteten til og oppslutningen om folketrygden også i framtiden. Spesielt for kvinner med høy utdanning er det en ulempe.

For Venstre var det også viktig å sikre en tredje pilar i pensjonssystemet, individuell pensjonssparing med skattefordel. Mulighetene for dette er som kjent avvirket av regjeringspartiene i forbindelse med budsjettet 2007, etter en prosess som med respekt å melde ikke var spesielt god. Det er derfor bra og riktig at det som et resultat av forhandlingene skal innføres en ny modell for individuell sparing fra og med 2008. Det er også viktig å understreke at Venstre sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti står fritt til å foreslå et høyere sparebeløp, og til å foreslå en videreføring av ordningen med individuell og kollektiv livrente. Venstre varslet derfor at vi kommer til å fremme forslag om et høyere beløp for pensjonssparing - og det skal fortsatt lønne seg å spare. Venstre har foreslått å øke beløpet for pensjonssparing fra 15.000 kr. til 40.000 kroner i våre alternative budsjett for 2008 og 2009.

Det viktigste for Venstre har vært å få en folketrygd som er robust over tid, og vissheten om at vi har sittet med ansvar for en så stor og viktig sak, har vært utslagsgivende for at Venstre har vært med på pensjonsforliket. Ingen er tjent med at rammene for pensjonssystemet blir satt i spill av skiftende regjeringer.

Likestilling av skift og turnus

Venstre har tatt til orde for å innføre fleksible turnusordninger for den enkelte ansatte i helsevesenet, for eksempel fire dager på arbeid og tre dager av. Venstre mener dette vil gi langsiktige økonomiske gevinster, da økningen i sykefravær er spesielt høyt i pleie- og omsorgssektoren som følge av tunge løft og generelt mange muskel- og skjelettlidelser. Det er derfor gledelig at regjeringen nå har foreslått å likestille skift og turnusarbeid for ansatte som jobber i en treskiftsordning, hovedsakelig i offentlig sektor.

Sosial dumping

Sosial dumping er alvorlig. Venstre har støttet opp om de fleste tiltakene som har kommet fra Regjeringen. Det er selvfølgelig slik at vi må ha et velfungerende arbeidsliv for å sikre at utenlandske arbeidere ikke blir utnyttet. Det er helt uakseptabelt at utenlandske arbeidere har lønns- og arbeidsbetingelser som ligger langt under det normale i Norge. Men i forbindelse med *Ot.prp. nr. 56 (2006-2007) lov om endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven* er Regjeringens tiltak er for lite målrettede og får store og u håndterlige konsekvenser, spesielt for småbedrifter.

Det alvorlige her er etter vår mening at forslagene om påserett og innsynsrett vil føre til de små bedriftenes ikke tar inn mer utenlandsk arbeidskraft fordi det blir umulig å overholde alle reglene knyttet til dette. Vi er også redd for at Regjeringens forslag vil føre til det stikk motsatte av hva en kunne anta var intensjonen, nemlig mer svart arbeid. Dette fordi en del vil la seg friste til å gå utenom regelverket fordi reglene har blitt så omfattende og arbeidskrevende at det blir umulig å overholde dem. Dette er etter vår mening svært bekymringsfullt. 80 pst. av norske bedrifter har under fem ansatte. Det sier seg selv at disse reglene derfor får stor betydning for svært mange. Hvis vi skal få bukt med svart arbeid og håpløse forhold for utenlandske arbeidstakere, må vi ha et regelverk som er oversiktlig og i tråd med folks rettsoppfatning. Blir det altfor omfattende, kommer en del til å gi blaffen.

Venstre fremmet sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet forslag om å lage et eget, forenklet regelverk for mindre og nystartede bedrifter.

Fattigdom

Regjeringens store mål i denne regjeringsperioden skulle være å avskaffe fattigdom. Venstre deler målsettingen, men registrerer at regjeringen ikke har nådd målene. Venstres førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Venstre har foreslått en rekke tiltak og prosjekter i skolen og i hjemmet for å hindre såkalte "drop-outs" fra skolen. Blant annet vil vår styrking av helsesøster-tjenesten være et viktig bidrag.

Venstre vil også styrke forebyggingsarbeid på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. Vi må bort fra systemfokus og møte folk der de har behov.

Regjeringen viser til kvalifiseringsprogrammet skulle være det viktigste tiltaket for å få folk ut av fattigdom, men kvalifiseringsprogrammet har så langt nådd svært få mennesker, fordi det er satt av for få midler. Venstre ønsker en standardisering av sosialhjelpssatsene over hele landet i form av en borgerlønn slik at de med lavest inntekter kan få et løft.

Helse- og omsorgskomiteen

Medlem: Gunvald Ludvigsen

For Venstres medlem i Helse- og omsorgskomiteen, Gunvald Ludvigsen har arbeidet for bedre samhandling mellom spesialist- og førstelinjetjenesten og tiltak for å møte fremtidens behov i eldreomsorgen gått som en rød tråd gjennom hele denne stortingsperioden. Helse- og omsorgsministeren la på stortingsperiodens siste dag frem stortingsmeldinga *Samhandlingsreformen. Rett behandling - på rett sted - til rett tid*, det kan se ut til at Venstre har ført en helsepolitikk som har blitt lagt merke til. Norge bruker mer penger på helsevesenet og har flere leger og sykepleiere enn land vi sammenligner oss med. Utfordringen i helsesektoren i dag er ikke først og fremst for lite penger, men prioritering, organisering og en annen balanse mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Kjernen i Venstres helse- og omsorgspolitik er at flere oppgaver må løses nærmere den enkelte bruker; i primærhelsetjenesten. Det krever en omfordeling av fagfolk og ressurser fra statlig spesialisthelsetjeneste til kommunene, slik at de settes i stand til å løse nye oppgaver.

I tillegg til å ha fokus på organiseringen av helsevesenet, har Venstre prioritert tannhelse, rus, personvern innen helsevesenet, psykiatri og eldreomsorg.

Eldreomsorg

"Vi vil ikke gi ei krone i skattelette før det skinner av eldreomsorgen". Dette sitatet er hentet fra Jens Stoltenberg under valgkampen i 2005. Utfordringene har stått i kø innenfor eldreomsorgen de siste fire årene, spesielt mangel på sykehjems plasser har for mange eldre mennesker medført at de er blitt liggende lenger på sykehus eller sendt hjem uten tilstrekkelig med behandling og tilsyn. Det er vanskelig å pusse blank en gråstein.

30.11.07 la Venstre sammen med KrF og regjeringens partiene frem eldreforliket. I denne avtalen har Venstre forpliktet seg i årene fremover til å jobbe over partigrensene for å sikre en bedre eldreomsorg, en forpliktelse Venstre akter å følge opp. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2009 fremmet Venstre forslag om å bevilge 600 mill. kroner for å bygge 1000 nye sykehjems plasser i tillegg til regjeringens bevilgninger.

Tannhelse

Stortinget behandlet 07.03.2008 regjeringens tannhelsemelding, *St.meld. nr 35 (2006-2007) Framtidas tannhelsetjenester*. Venstres hovedinnvending mot meldingen var at spørsmålet om det skal være en skjermingsordning for de med høye utgifter eller for de med lave inntekter ble utsatt. Venstre synes det trist at regjeringen ikke benyttet sjansen til å bedre ordningene for de som trenger det mest på

tannhelseområdet, da de hadde anledning til det. Venstres forslag om at fastlegene kan gi direkte henvisning til terapeut forut for tannbehandling for tortur- og overgrepsofre fikk flertall. Etter denne saken ble behandlet har Aps landsmøte vedtatt å gå inn for å gjøre tannhelse til en fullverdig del av det offentlige helsevesenet i kommende stortingsperiode, og SV vil gi gratis tannbehandling til alle barn og unge opp til 23 år, innføre et egenandelstak for alle slik at ingen skal betale mer enn 2500 kroner i året. SV vil også gi grupper med særlige behov, som rusavhengige, personer med psykiske problemer, personer med kroniske somatiske lidelser, personer som mottar sosialstønad m.m. gratis tannbehandlingstilbud. I tillegg vil SV ha nasjonale takster på tannhelsetjenester, slik at ikke tannlegene kan ta urimelig høye priser.

Venstre mener det er svært urettferdig at sykdommer i munnen ikke behandles på samme måte som resten av kroppen. Det er ingen faglige grunner som tilsier at vi skal skille mellom disse. Venstre ønsker å innføre en offentlig finansiering av tannhelsebehandlingen, og at alle som har store utgifter til nødvendig tannbehandling skal få dekket dette – derfor har Venstre fremmet forslag om innføre en høykostnadsbeskyttelse som gjør at det offentlige dekker 50 prosent av nødvendige tannlegekostnader mellom 3 000 og 15 000 kroner årlig, og 85 prosent av kostnader som overstiger 15 000 kroner. Ap og SV stemte i mot.

Rusomsorg

Mange mennesker klarer ikke å takle hverdagen uten å ruse seg. Det store problemet innenfor rusomsorgen er imidlertid køene for å komme til behandling. I dag står cirka 3 500 mennesker i kø for å få rusmiddelbehandling. I løpet av de siste 10 årene har over 2 000 mennesker dødd av overdose.

Blant fagfolk har man også en forventning om at problemet er økende i årene som kommer.

Målekriteriene for god rusomsorg innebærer ikke bare at folk blir rusfrie. En bedret helsetilstand og livskvalitet på det stadiet den enkelte pasient er på i rehabiliteringen, er viktig i rusomsorgen.

Skadereduksjon blir derfor viktig. Rusmiddelmissbrukere er marginalisert på en rekke områder i samfunnet. Dårlig helse, dårlig eller manglende bolig, manglende arbeid og dårlig sosial tilknytning kjennetegner mange rusmiddelmissbrukere. Derfor har Venstre foreslått en rekke tiltak for å bedre rusomsorgen: Venstre vil legge til rette for at helsetjeneste innen rusfeltet blir tellende for leger til å skaffe seg spesialistkompetanse, og at man legger til rette for at man innenfor rusfeltet får på plass en modell som gir ruspasienter time til poliklinisk eller annen behandling innen 24 timer etter avrusning. I tillegg gis sykehuset eller behandlingsstedet rett til å beholde pasienten til det er mulig å skaffe behandlingsplass. Aldersgrensen for deltagelse i LAR senkes til 20 år, men deltagelse bør vurderes individuelt. Venstre vil legge til rette for at fastleger kan søke om LAR-behandling for sine pasienter, dette bør først testes gjennom et forsøksprosjekt.

Oslo har spesielt store utfordringer knyttet til personer med rusproblemer, derfor vil Venstre etablere en ny rusakutt i hovedstadsområdet.

Skal vi klare å løfte rusomsorgen opp til et nivå hvor den hører hjemme må vi ha på plass en opptrappingsplan for rusfeltet med tilstrekkelige økonomiske midler. Dessverre så var det kun opposisjonspartiene som støttet Venstres forslag.

Personvern i helsesektoren

Under denne regjeringen har personvern hensyn i helsesektoren blitt fjernet til fordel for iveren over å registrere. Regjeringen har i en rekke saker lagt større vekt på å telle og måle, enn å ta hensyn til at sensitiv personinformasjon kan komme på avveie eller misbrukes. I *Ot.prp. nr. 49 (2005-2006) Norsk pasientregister*. Norsk pasientregister (NPR) ble etablert i 1997 som et aidentifisert register med konsesjon fra Datatilsynet. Formålet med registeret har vært administrasjon, styring og finansiering av spesialisthelsetjenesten. Regjeringen gjorde om på dette, og nå inneholder NPR navn, fødselsnummer og andre direkte personidentifiserende kjennetegn uten samtykke fra den registrerte i den utstrekning det er nødvendig for å nå formålet med registeret. Dette registeret vil følge personen fra vugge til grav. Venstre fremmet sammen med resten av opposisjonen forslag om at opprettelse av nye, ikke-samtykkebaserte helseregistre legger til grunn at registeropplysninger skal lagres med kryptert

identitet, at kryptering skal foretas av en utenforstående, uavhengig instans, og at samkjøring av registre skal skje ved hjelp av krypterte identiteter.

I *Ot.prp. nr. 52 (06-07) Nasjonal database for elektroniske resepter* vedtok regjeringspartiene og FrP en endring i helseregisterloven som hjemler opprettelse av en sentral, elektronisk database med reseptopplysninger, hvor det ikke skal stilles krav om at direkte personidentifiserende kjennetegn skal lagres kryptert i den nasjonale databasen for elektroniske resepter.

Ot.prp. nr. 74 (06-07) Helseforskningsloven regulerer medisinsk og helsefaglig forskning på mennesker, humant biologisk materiale og helseopplysninger. Loven er i hovedsak vedtatt med tilslutning fra samtlige partier, men Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre hadde på enkelte punkt alternative forslag. Disse partiene og Fremskrittspartiet stemte også mot en lovbestemmelse som sier at departementet gjennom forskrift i særskilte tilfeller kan gi barn mellom 12 og 16 år rett til selv å samtykke til å delta i forskningsprosjekter.

Ot.prp. nr. 51 (08-09) lov om endringer i helseregisterloven og helsepersonelloven (tilgang til behandlingsrettede helseregistre på tvers av virksomhetsgrenser og etablering av behandlingsrettede helseregistre på tvers av virksomheter) setter også personvernet på prøve og har skapt stor debatt, mye på grunn av at SVs representant i Helse- og omsorgskomiteen gikk sammen med Venstre, Høyre og KrF og brøt med egen gruppe. FrP støttet Regjeringens forslag om å gi tilgang til pasientjournaler på tvers av helseforetakene. Venstre reagerte sterkt på lovforslaget, da det etter vår mening er sterkt integritetskrenkende og potensielt i strid med menneskerettighetene. Det samme gjorde Helsetilsynet, Datatilsynet, Legeforeningen og FFO.

Derfor fremmet Venstre et alternativt forslag som gjør elektronisk kommunikasjon enklere, men uten blankofullmakter til våre mest private opplysninger. Venstre ønsker en elektronisk kjernejournal som bare skal inneholde livsnødvendige opplysninger. I praksis kan regjeringens forslag bety at det blir opprettet en felles pasientjournal for helsepersonell i legesenteret, hos tannlegen, ved det distriktsmedisinske senteret og andre relevante institusjoner.

Andre saksområder og satsinger:

Statsbudsjettet 2009:

I tillegg til satsingene gjengitt innenfor hovedsatsingsområdene næringsliv, forskning, miljø og klima og fattigdomsbekjempelsen i tabellene 1-4 foran, fremmer Venstre i sitt alternative statsbudsjett forslag til en rekke andre satsinger og omprioriteringer. Venstre foreslår bl.a. et krafttak for å øke kompetanse hos og rekruttering av lærere, økt pappapermisjon med to uker og selvstendig opptjeningsrett for fedre, en økt kultursatsing på om lag 150 mill. kroner, 500 flere kvoteflyktninger, flere sivile stillinger i politiet og fjerne avkorting av pensjon for 69-åringer som velger å stå i arbeidslivet. Det vises til vedlegg 1, side for detaljert beskrivelse
Venstre foreslår samlet påplusninger og omprioriteringer på 5,35 mrd kroner i vårt alternativ.

Tabell 5: Andre tiltak og satsinger (utdrag)

Tiltak for økt kompetanse og rekruttering, lærere	550,0
Økt adopsjonsstøtte til 1G	15,1
Økt pappaperm med 2 uker og selvstendig opptjeningsrett for fedre fra 1.7.09 ⁵	600,0
Div. tiltak barnehager (økt likebehandling private, økt rekruttering førskolelærer, forskning)	172,0
Div. kultur-tiltak	148,2
500 flere kvoteflyktninger	36,9
Fjerne avkorting av alderspensjon for 69-åringer	170,0
Likebehandling av statspensjonister	122,0
Ulike tiltak for norske soldater i Afghanistan	50,0
Flere stillinger i politiet	66,0
Behovsprøvd læremiddelstipend i videregående skole	183,5

⁵ Påløpt beløp. Pga av de fleste fedre tar ut pappaperm i slutten av perioden er bokført effekt bare 15 mill i 2009.

Kommunal- og forvaltningskomiteen

Medlem Vera Lysklætt

Regjeringen har overført betydelige beløp til kommunene denne perioden, veksten har vært 50 pst. høyere i denne perioden enn i forrige periode. Selve økningen er imidlertid lite relevant, for selv med en økning på 28,6 mrd kroner til kommunene i denne perioden så vil kostnadsveksten bli på over 32 mrd. kroner. Det er derfor ikke til å undre seg over at mange kommuner nå gjennomfører budsjettkutt. Lønnsvekst og pensjonspremier utgjør en stor andel av kostnadsveksten. Venstre vil peke på at det er gjort lite i inneværende periode for å effektivisere både statlig og kommunal sektor, noe Venstre har påpekt gjennom hele perioden. Sentralbanksjefen uttrykte stor bekymring for manglende effektivisering og omstilling i offentlig sektor i høring med finanskomiteen i Stortinget 22. mai 2008. Det er et betydelig effektiviseringspotensial innenfor kommunal sektor. 1 pst. effektivisering innenfor kommunal sektor vil frigjøre 3,0 mrd. kroner, hvilket tilsier at det er mye å hente på organisatoriske og strukturmessige grep. Det er derfor viktig å ha en løpende politisk debatt om hvor en skal effektivisere i kommunal sektor.

Venstre beklager at Regjeringen ikke la fram et mer fullstendig forslag til nytt inntektssystem i 2008. Det er en svært halvhjertet reform når bare inntektene og ikke utgiftene er med.

Det er kostnadene ved å drive kommunene som utgjør de store forskjellene, i tillegg til de ulike mulighetene for å ta inn egne inntekter. Venstre mener derfor at kostnadsnøklene er overmodne for revisjon.

På integrerings- og asylområdet har regjeringen, med arbeiderpartiet ved roret nærmet seg FrP i retorikk og gjennomført en del innstramminger i asylpolitikken - som SV gikk delvis i mot.

Under overskriften: Vil knuse radikal islam, tok Martin Kolberg til orde for at Arbeiderpartiet skal nedkjempe radikal islam hvorpå det ble varslet krig mot ekstremistene. Kolberg fikk uforbeholden støtte fra både Jonas Gahr Støre og Jens Stoltenberg. Torbjørn Jagland mente Martin Kolberg ikke vet hva radikal islam er for noe, og var en av få fra Ap som tok avstand fra utsagnet. Utspillet kom etter den mye omtalte Hijab-debatten, en debatt som skapte store svingninger på de politiske målingene. På NRKs måling for mars falt Ap med 4 %, FrP gikk fram med hele 8,5 %..

Distriktsmeldinga

St.meld. nr. 25 (2008-2009) Lokal vekstkraft og framtidstru. Om distrikts- og regionalpolitikken drøfter mål, ambisjoner, rammer og tiltak for arbeidet med distrikts- og regionalpolitiske utfordringer i den neste stortingsperioden. Det er bred enighet om at folk skal kunne bosette seg der de vil og at det må føres en regionalt differensiert politikk på flere områder, og at det må legges til rette for regionale og lokale prioriteringer i møte med lokale utfordringer.

Venstre vil ha en verdiskapingspolitikk for hele landet, hvor by og land er gjensidig avhengig av hverandre. En moderne distriktpolitikk er å legge til rette for at næringslivet kan utvikle seg, samtidig som det offentlige gjør det mulig å skape mangfoldige og attraktive lokalsamfunn.

For Venstre er det naturlig å ta utgangspunkt i ressursgrunnlaget som et eksempel på de store mulighetene som finnes i distriktene. Regionen har naturlige forutsetninger for å utnytte bl.a. fossekraft, tidevannskraft, vindkraft og solenergi, i tillegg til store forekomster av andre naturressurser. Fossile energiresurser er ikke evige, og fremtidens industri må skapes i tråd med målene om reduserte klimagassutslipp.

Venstre fortsetter å oppfordre Regjeringen om å få til en ordning for grønne sertifikater som virkemiddel for å fremme kjøp av fornybar energi. Uten grønne sertifikater vil etableringer for slik energi utebli, og store muligheter vil gå tapt for distriktene. Innen fornybar energi og miljøteknologi ligger det store, framtidige muligheter for Fastlands-Norge. Ett av Venstres svar for å få til en slik

satsing er Klimatek, som skal ha som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv.

Store land som Tyskland, Frankrike og Storbritannia, for å nevne noen, skal de neste årene sette i verk store klimainvesteringer. Finanskrise og arbeidsledighet vil trolig framskynde disse offentlige investeringene. Mesteparten av disse investeringene vil komme innen fornybar energi – vind- og havmøller, bølgekraft, tidevann, bioenergi, solenergi og utvikling av ny teknologi som ennå ikke er kjent. Hjernekraft og materialteknologi kan i dette perspektivet bli svært sentrale eksportprodukter, som gjerne kan ha sin base i Distrikts-Norge. På flere områder er vi her ledende i verden allerede – innen undervannsteknologi og lettmetaller. Dette er gunstige kombinasjoner for distriktsvise kompetanseklyster, som vil være svært viktige også med tanke på å få ungdom, barnefamilier og folk med lang utdanning til å bosette seg i distriktene.

Det er ingen tvil om at distriktene er i endring. I dag står over 40 000 gårdsbruk i Norge ubebodd, og hvert år legges 7 000 bruk ned. Samtidig forgubbes områdene, og Venstre forstår at det kan framstå som lite attraktivt for unge mennesker å etablere seg i grender der det er langt mellom barnefamiliene og hvor næringsgrunnlaget er ensidig. I Venstre tror vi flere har lyst til å bo i distriktene. Men kanskje heller i klynger – grend eller tun på bygda – dvs. nærmere andre mennesker enn hva tradisjonen i Norge har vært. Dessverre opplever mange altfor ofte at de ikke får anledning til dette. Årsaken til det kan finnes både i mangelfull lokal planlegging, i rigid inngripen fra fylkesmennene knyttet til jordvern og manglende tilpasning av det sentrale lovverket.

For Venstre oppleves det som noe merkelig å se at store områder av matjord bygges ned i sentrale strøk, mens det i distriktene kan være helt umulig å få delt fra noen kvadratmeter med gjengrodd beitemark til boligformål. Venstre oppfordrer derfor Regjeringen til å sette i gang et landsomfattende prosjekt for bolyst i distriktene, hvor man får folk i etableringsfasen, lokalpolitikere og fylkesmennene med på ulike lokale forsøk for å ta i bruk mulighetene.

Venstre etterlyser vegne av det frivillige kulturlivet en bredere kulturpolitikk, hvor en gir kultur en mer aktiv og selvstendig rolle i samfunnsutviklingsarbeidet, en kulturpolitikk som meisler ut helhet og koordinering, og som viser vei for et lokalt kulturløft – ikke minst i distriktene.

Regionalpolitikk

I *St.meld. nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn - regional framtid* er Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre enige om at det fortsatt skal være tre folkevalgte nivå i Norge, og at de nye regionene må gis større politisk tyngde og derfor må få større myndighet og oppgaver.

For Venstre er et sterkt og desentralisert folkestyre er viktig for å balansere statens makt og en stadig tiltakende sentralisering, og en reform av mellomnivået er ingen ny sak. Helt siden dagens fylkeskommune ble opprettet i 1976, har den vært et yndet mål for endring, enten i seg selv eller sett i sammenheng med kommunestrukturen.

Tre viktige premisser for Venstre har vært at det skal være tre folkestyrte forvaltningsnivåer. Justering av fylkesgrensene skal skje ved frivillighet, og ingen oppgaver skal tas fra primærkommunene. Dernest mener Venstre primært at sykehusstyringen skal føres tilbake til mellomnivået, og enhetsfylket bør være modell for mellomnivået. Oppgaver skal være med på å fordele makt og ressurser over hele landet. Det må være både viktige avgjørelser og penger i potten for å bidra til desentralisering og fordeling.

I Venstres enhetsfylkemodell står utvikling og samarbeid sentralt. I og med overføring av en rekke veiledningsoppgaver fra fylkesmannen til det folkevalgte nivå vil samarbeidet med kommunene være en viktig oppgave. I Møre og Romsdal har mange av kommunene, i forbindelse med den grundige

evalueringen av enhetsfylkeforsøket, nettopp pekt på at det har gitt et tettere og bedre samarbeid med et samordnet mellomnivå. I tillegg til å styrke kompetansemiljø og muligheten for regional og kommunal utvikling vil en slik modell innebære en betydelig forenkling av den offentlige forvaltning for folk. Det blir én dør å banke på, én telefon å ringe til – med andre ord: Folk får et enklere Norge å forholde seg til.

Utlendingsloven

Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) Utlendingsloven

Det er ganske bred enighet om hovedgrepene i utlendingsloven. Det er stort sett bare Fremskrittspartiet som stiller seg på utsiden av debatten. Men det er nok mange grep Venstre ville gjort annerledes hvis vi hadde kunnet. Venstre mener det er viktig å ha en streng, human, fleksibel og moderne utlendingslov. Når det gjelder flyktninginstituttet, asylinstituttet, ja også deler av ordningen med gjenforening, blir det stort sett styrt på grunnlag av det vi har tatt på oss av internasjonale forpliktelser.

Når det gjelder arbeidsinnvandring, mener Venstre man skal være så kyniske vi kan når det gjelder de menneskene vi ønsker skal komme til landet vårt. Derfor er det helt ulike innfallsvinkler til reglene for flyktning- og asylinstituttet og til reglene for arbeidsinnvandringsinstituttet.

Arbeidsinnvandringsinstituttet er det området der vi skal kunne koste på oss å velge dem vi vil ha. Her synes Fremskrittspartiet å ha misforstått. De tror at det er ved flyktning- og asylinstituttet man skal velge mennesker ut fra landets behov og ikke ut fra de enkelte menneskenes behov.

Det å få til en effektiv og god saksbehandling er en kjempeutfordring for hele feltet. Venstre har ønsket en god del enkle grep, som vi tror ville gjort ting enklere og mer effektive. I Bondevik II-regjeringas tid innførte vi det som kalles differensiert saksbehandling, der vi også sørget for en kjapp bortvisning av dem som åpenbart var grunnløse søkere. Det var veldig virkningsfullt. Det fikk ned behandlingstiden, og det fikk også slutt på en del tilstrømninger fra land der forfølgelsen ikke er på nivå med forfølgelsen i de landene hvor mange av de asylsøkerne som får innvilget søknadene sine, kommer fra.

Venstre fremmet forslag om et kjærlighetsvisum, som regjeringspartiene i utgangspunktet var positive til men som ikke fikk flertall.

Venstre fremmet også forslag sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti om å se på og lage bedre, effektive rutiner f.eks knyttet til oppmøte ved retur slik at vi kan gjøre visumreglene våre mer levelige mot at vi lager ordninger som sikrer at vi vet at folk har returnert. Dette fikk heller ikke flertall.

Venstre har vært veldig opptatt av kjønnsbasert asyl. Det er sagt mange gode ord i saken som Venstre gir spesielt SV æren for, når det gjelder forfølgelse på bakgrunn av kjønn. Perspektivene er der, men det å senke terskelen, spesielt i forhold til denne gruppen, er de altså ikke med på. Det har stoppet med de gode ordene.

Så til de papirløse. Det som forundrer Venstre er at Regjeringa egentlig ikke har noen forslag når det gjelder dette. De har ingen forslag til løsninger. Venstre syns det er viktig å prioritere barn som har levd lenge i landet. Vi syns det er riktig å innføre retten til et nytt intervju, og hvis man ikke kan effektivere en utsendelse, mener vi det er bedre å gi folk arbeidstillatelse enn å la dem leve på sosialstønad. Vi mener folk må få retten til å gjøre opp for seg.

Venstre la sammen med Kristelig Folkeparti og Høyre inn en rekke forslag når det gjelder tvangsekteskap, og Venstre er forundret over at disse ikke har fått støtte fra flere. Det gjelder å innføre en viljeserklæring før man reiser ut for å få godkjent ekteskapet i etterkant, og å innføre anonyme vitneprov. Det gjelder det å satse på utenriksstasjonene, og å legge større vekt på utenriksstasjonenes vurderinger. Vi ønsker også at man skal kunne satse på alle de endringene som trengs i miljøene. Venstre mener at man faktisk bekjemper disse problemene best i sine miljøer og ikke ved landets grenser.

Den 3. september 2008 presenterte regjeringen *13 tiltak for å begrense antallet asylsøkere som ikke har behov for beskyttelse*. Venstre er enige med regjeringen i at grunnløse asylsøkere må få raskere avslag, men det er fullstendig bomskudd å foreta innstramninger i familieegjenforeningsinstituttet for å

begrense asyltilstrømmingen. Å ta fra mennesker retten til et familieliv er brudd på liberale menneskerettigheter, mener Venstre.

Venstre mener regjeringen må prioritere raskere saksbehandlingstid, det er et mye sterkere virkemiddel. Retten til et familieliv er grunnleggende i et liberalt demokrati. Det å leve sammen med sin familie er naturlig, og det å bli gjenforent med sin nærmeste familie etter at en selv har fått opphold i Norge skal ikke mistenkeliggjøres. I utgangspunktet må familiegjening derfor i stor grad tillates, både av humane grunner og av hensyn til integrering. Venstre kan aldri godta at enkelte oppholdsgrunnlag skal ha ekstra strenge regler for å få ektefelle og barn til Norge. Å innføre krav om 4 års utdanning eller arbeidserfaring vil i praksis skape et A- og B-lag mellom arbeidsinnvandrere og de som har fått opphold fordi de er forfulgt. Venstre mener utdanningskravet fra regjeringen er å innføre et klasseskille.

Familiegjening kan man søke om etter man har fått opphold her i landet. I praksis vil ikke dette forslaget ha noen betydning for asylstrømmen inn til Norge. Venstre mener det er mer treffsikkert å sørge for raskere saksbehandling og raskere retur.

Kommunenes inntektssystem

I *St.prp. nr. 57 (2007-2008) Kommuneproposisjonen 2009* la regjeringen frem forslag til et nytt inntektssystem for kommunene. Flertallet, regjeringspartiene, mener endringene gir en forbedret fordelingsvirkning for kommunene.

Venstre er på linje med Regjeringen når det gjelder vekst i inntekter til kommunesektoren for 2009. Selv om Venstre er et opposisjonsparti, vil vi opptre raust og gi Regjeringen ros for inntektsveksten til kommunesektoren de siste årene. Men så er det jo slik at inntektene er bare den ene siden av regnskapet. Den andre er utgiftene. Selv om inntektsveksten under dagens regjering har vært stor i perioden til nå, har utgiftsveksten vært større.

I Gjøvik kommune, hjemkommunen til komitelederen til kommunal- og forvaltningskomiteen, anslår rådmannen at lønnsveksten i 2008 vil bli på 6,5 pst. I statsbudsjettet for 2008 ble det lagt inn et anslag på 5 pst. Rådmannen anslår at merkostnaden i forhold til budsjettet blir 10 mill. kr. I tillegg kommer pensjonsutgifter, stigende lånerente, behov for ytterligere lån til utbygginger osv. Utgiftene vokser raskere enn inntektene.

Venstre fremmet forslag om å gi kommunene rett til å velge å få all finansiering fra staten som frie midler, uten øremerking. Venstre er fullstendig klar over at det er et radikalt forslag, men det viser at vi tar kommunene og lokalpolitikere på alvor. Vi ønsker også å styrke grunnlaget for de frie inntektene til kommunene ved å opprettholde selskapskatten og gi en friere lokal skattøre. Regjeringen går her motsatt vei.

Venstre er skuffet over at Regjeringen ikke har lagt fram et mer fullstendig forslag til nytt inntektssystem. Det er en svært halvhjertet reform når kostnadsnøklene ikke er tatt med. Det er kostnadene ved å drive kommunene som utgjør de store forskjellene. Kostnadsnøklene er overmodne for revisjon. Likevel blir dette arbeidet nå utsatt til 2011. Regjeringen sier heller ingen ting om basistilskuddet og inndelingstilskuddet til kommunene. Disse tilskuddene er sentrale for kommunestrukturen. Mye tyder på at det er mange kommuner som frivillig ønsker å slå seg sammen, men som ikke realiserer det fordi de taper inntekter. Vi må tørre å ta strukturdebatten.

Når det gjelder de foreslåtte endringene i inntektssystemet, følger Venstre Regjeringen på en del av forslagene. Det gjelder bl.a. inntektsutjevningen. Det må sikres at pålagte velferdsoppgaver kan utføres på et mest mulig likt grunnlag i kommunene. Derfor er det viktig å øke inntektsutjevningen.

Venstre ønsker å opprettholde selskapsskatten. Vi mener den er et viktig virkemiddel for at kommunene skal ha nødvendig oppmerksomhet på lokal næringsutvikling. I tillegg ser vi på den som et bidrag til å holde skatteinntektene på om lag 50 pst. av kommunenes inntekter.

Venstre mener kommuneoverføringer fortsatt skal brukes som et regional- og distriktpolitisk virkemiddel, og at det i dagens situasjon er rett å gi slik støtte til flere enn i dag for å opprettholde bosettingsmønsteret og det mangfoldet som kjennerteget lokalsamfunnene våre. Venstre støttet derfor Regjeringens forslag om å legge 380 mill. kr mer i potten.

Venstre er kritisk til at Nord-Norge-tilskuddet videreføres i sin nåværende form, bare beregnet ut fra folketallet. Når en skal opprettholde det, hadde det vært bedre at Nord-Norge-tilskuddet tok hensyn både til kommune og til innbyggertall, slik som det sørnorske distriktstilskuddet. En kan heller juster satsene. Da ville en ha fått et mer oversiktlig og likt system. Det ville blitt mer robust også for kommuner som har befolkningsnedgang.

Venstre mener videre at avstands- og smådriftsulemper bør kompenseres i justerte kostnadsnøkler og høyere basistilskudd til de minste kommunene. Venstre foreslo derfor sammen med Høyre, om at Regjeringen innfører et nytt distriktstilskudd sammen med gjennomgangen av kostnadsnøklerne for 2011.

Lokaldemokrati

St. meld. nr. 33 (2007-2008) om eit sterkt lokaldemokrati

Venstre er tilfreds med at vårt forslag i forrige periode om en lokaldemokratikommisjon har ført fram til en stortingsmelding om lokaldemokratiet. I Stortinget ligger det også nå flere ulike forslag om en grunnlovsfesting av lokaldemokratiet, og Venstre ser endelig målstreken for en slik grunnlovsfesting. Venstre er for et sterkt lokaldemokrati. Det innebærer en stor grad av tillit til lokale folkevalgte og lokalt styre. Av det må det følge frihet og økonomiske ressurser til å løse oppgaver og utfordringer lokalt. Kommuneøkonomien har i mindre grad vært omtalt i meldingen og innstillingen, naturlig nok, siden kommuneproposisjonen legger rammene. Men det er en sammenheng mellom Stortingets regulering og finansiering av kommuneøkonomien utover horisonten til en årlig kommuneproposisjon. Vi synes det er naturlig å stoppe opp litt ved det store flerårige bildet – flere andre partier gjør også det for tiden.

For å sikre at det lokale selvstyret skal ha mulighet til å prege samfunnsutviklingen mener Venstre at kommunene må få en større og mer reell økonomisk frihet. Det kan innebære noen ulikheter, men vi vil ha mangfoldet og lokale prioriteringer. Norge består ikke av ett lokalsamfunn, men av mange. Stortingets mange nasjonale reformer og krav om minstestandarder vil kunne gjøre Norge likt, men samtidig fattig. Vi ønsker å redusere den statlige kontrollen av lokalsamfunnene og ikke ta dem som gisler for nasjonal detaljplanlegging.

I dag reguleres kommunal sektor av rundt 7 000 lovparagrafer. Venstre startet en debatt i eget parti om forholdet mellom stat og kommune, og går inn i valgkampen med å foreslå en velferdsreform som gir et bedre omsorgstilbud og mer kvalitet på helsetjenestene, og det forutsetter større og mer robust kommuner og flere fagfolk. Den 19.06.09 la helseminister Bjarne Håkon Hanssen frem forslag om samhandlingsreform i helsevesenet. Venstre er enig i intensjonene og retningen i regjeringens forslag til en samhandlingsreform for helsevesenet. Problemet er at man ikke tar skrittet fullt ut og foreslår å slå sammen flere av de minste kommunene. Med større og mer robuste kommuner og flere fagfolk kan vi gi mer og bedre behandling, pleie og omsorg i folks nærmiljø. Hanssen kan lande på kulen hvis ikke samhandlingsreformen følges av en reform for større og mer robuste kommuner. Venstre har lenge pekt på nødvendigheten av at primærhelsetjenesten styrkes, og at færre eldre blir kasteballer mellom kommuner og sykehus. Denne stortingsmeldingen tar liten grad opp disse store utfordringene. Arbeidet med forvaltningsreformen, som staten, og ikke lokaldemokratiet, vant, viser hvilke motkrefter som reiser seg mot desentralisering.

Når det gjelder de økonomiske betingelsene, mener Venstre at kommuner som ønsker det, bør få alle overføringer fra staten uten øremerking. I tillegg må det åpnes for økt mulighet for å påvirke den lokale skattøren, økt adgang for lokal ressursbeskatning og at kommunen får en andel av statlig pålagte miljøskatter. Venstre mener også at dagens politikk gir liten oppmuntring for kommunene til å satse på næringsutvikling, og selskapsskatten bør derfor føres tilbake til kommunen.

Meldingen inneholder mye bra om framtidens rammer for valg av de lokale folkevalgte. Forsøk med elektronisk stemmegivning er positivt. Det samme er forsøket med økt valgdeltakelse hos de unge gjennom utvalgte forsøk med stemmerett for 16-åringer. Venstre støtter dette. Mange 16-åringer er mer politisk aktive og engasjert enn mange mer voksne mennesker. Å få en stemmerett ved lokalvalg vil kunne stimulere til fortsatt samfunnsengasjement. Vi må også sørge for å rekruttere og beholde et større mangfold av lokale folkevalgte. Voksne menn ansatt i det offentlige er i dag en for dominerende gruppe i mange kommunestyrer.

Det er gjennomført forsøk med direktevalg av ordfører ved lokalvalg, og ordningen har vært populær. Venstre mener at hver enkelt kommune selv må få avgjøre om den vil ha direktevalg av ordfører. Dette kan med fordel kombineres med en borgermesterfunksjon, der innstillingsretten flyttes fra administrasjonen til folkevalgt nivå. Et sentralt element i demokratiet er at velgerne selv får avgjøre hvem de ønsker som representanter, både gjennom partidemokratiet og stemmeseddelen. Dessuten er det ved demokratiske valg ikke avgjørende hvorvidt representanten har visse ytre kjennetegn, det være seg kjønn, etnisk bakgrunn eller legning, men hva slags politiske standpunkter representanten forfekter. Venstre ønsker derfor å gjeninnføre retten til å stryke kandidater til kommune- og fylkesting. Venstre vil også redusere kravet for å kunne stille liste ved lokalvalg. Dette vil gjøre det enklere å stille lokale lister som ikke er knyttet til registrerte partier.

En felles valgdag for stortingsvalg og kommune- og fylkestingsvalg vil underminere lokalvalget ved at lokale saker overskygges av stortingsvalgekamp. Venstre støtter derfor ikke forslaget om felles valgdag.

Utenrikskomiteen

Medlem Anne Margrethe Larsen

I norsk utenrikspolitikk er det en bred enighet som råder, og denne dyrkes. Det finnes noen få unntak: NATO hvor SV vil at Norge skal ut av. Israel hvor KrF, FrP og deler av Høyre vil føre en mer Israelvennlig politikk og det siste unntaket er bistand hvor FrP vil bruke betydelig mindre penger enn de andre politiske partiene. Venstre har i denne perioden stort sett støttet regjeringens utenriks- og bistandspolitikk, men er uenige på noen få men viktige punkter som Venstres representant i utenrikskomiteen har hatt spesielt fokus på. Det første er energi som av blir regjeringen beskrevet som positivt for å fremme norske interesser i utlandet. Vi går nå mot nye klimaforhandlinger i København, hvor Norge som en stor eksportør av fossile ressurser skal ta til orde for å redusere utslipp samtidig som vi gjør lite på hjemmebane for å gå over fra fossil energi til fornybar energi. Venstre mener regjeringen ikke tar denne problematikken inn over seg i særlig grad, og mener denne utfordringen burde blitt adressert av regjeringen. Det andre punktet Venstre mener regjeringen burde adressert er Norges våpeneksport. Norge er nå i verdenstoppen mht til eksport av våpen sett opp mot antall innbyggere. Samtidig har Norge satt seg som mål å fremme fred og forsoning i utenrikspolitisk kontekst. Regjeringen tar ikke opp denne problemstillingen, når de drar de store linjene for norsk utenrikspolitikk. Regjeringens bistandspolitikk har i stor grad vært en videreføring av Bondevik-II – regjeringens politikk, noe Venstre er glad for. Det Venstre har etterlyst er mer kvalitetskontroll av at bistanden faktisk går dit den skal. Av bistandsbudsjettet er det etter Venstres syn en alt for liten andel som brukes til kvalitetssikring, slik at de landene vi støtter får eierskap til egen utvikling.

Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk

I *St.meld. nr. 15 (2008-2009) Interesser, ansvar og muligheter. Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk* har regjeringen tegnet de store linjene for norsk utenrikspolitikk, og er av de viktigste politiske dokumentene utenrikskomiteen har behandlet ang. utenrikspolitikk. Det er bred politisk enighet om at en verden i rask utvikling skaper nye utfordringer og muligheter, og at Norge må utnytte det handlingsrom og muligheter som åpner seg som følge av globaliseringen. Det er videre enighet om at norsk utenrikspolitikk må fremme det norske samfunns velferd, sikkerhet og grunnleggende politiske verdier samtidig som vi arbeider for løsninger på globale utfordringer knyttet til klima, miljø, energi, menneskerettigheter etc. Uenigheten mellom partiene går på hvordan man best kan fremme norske interesser i årene fremover. Det er enighet om å be Regjeringen lage en utredning om hvordan EØS-avtalen har fungert i sine første femten år og hvordan man kan møte de utfordringer avtalen nå står overfor. Det er videre enighet om å anmode Regjeringen foreta en utredning av hvilke konsekvenser, herunder også miljøkonsekvenser, en betydelig maritim trafikk over Polhavet kan ha for Norge.

Venstre belyste to sentrale utfordringer som meldingen ikke går så mye inn på. Den første er knyttet til arbeidet med aktivt å fremme fred og forsoning i andre land – og samtidig være blant verdens største våpeneksportører. Venstre mener at vi bør betone Norges aktive rolle for å fremme internasjonal humanitærrett. Norge har spilt en betydelig rolle, først og fremst i forbindelse med inngåelse av mine- og klasevåpenkonvensjoner. Dette bør følges opp med å prioritere arbeidet med en internasjonal våpenhandelskonvensjon. Den er tenkt å øke kontrollen med omsetning av konvensjonelle våpen, bl.a. håndvåpen. Videre mener Venstre at kravene til dokumentasjon som kreves før utførselstillatelse for våpen laget i Norge gis, skjerpes.

Den andre utfordringen er knyttet til å være storeksporthør av fossil energi – og samtidig framstå som en ledende klimanasjon. Venstre mener at Norge ikke bare bør profilere seg som en ledende olje-, gass- og vannkraftprodusent, men også være en pådriver nasjonalt og internasjonalt for å fremme utvikling og bruk av ny fornybar energi. Norge har gode forutsetninger for å utvinne fornybar energi, dette bør man også utnytte i mye større grad enn denne regjeringen har greid. En økt satsing på fornybar og ny fornybar energi kan bidra til å skape mer energisikkerhet – også for fattige utviklingsland. Det kan gi flere arbeidsplasser, og ikke minst kan det bidra til å redusere utslipp av CO₂.

Bistand

St.meld. nr. 13 (2008-2009) Klima, konflikt og kapital. Norsk utviklingspolitikk i et endret handlingsrom gir en bred beskrivelse av utviklingsarbeidets rammevilkår, og den peker på om ikke ny politikk, så i hvert fall politikkområder som i større grad bør innlemmes i norsk utviklingspolitikk. Venstre mener vi alle bør få øynene opp for at utviklingspolitikk er noe mye mer enn bistand. Dette kan gi verdifulle bidrag til debatten om utviklingspolitikk i Norge. I debatten strever man fortsatt med å se forbi 1 pst.-målet, og enkelte henger fortsatt igjen i en snever debatt om hvorvidt bistand overhodet virker eller ikke. Venstre mener regjeringens hovedmelding om bistand halter imidlertid noe når det gjelder å foreslå konkrete tiltak for å følge opp politikken som ligger i meldingen. Den viser i stedet til pågående prosesser og fora for oppfølging av de aktuelle temaene. Dette gjelder bl.a. viktige tiltak innen landbruk og handel. Videre svikter nok meldingen noe med hensyn til å fremme en mer helhetlig utviklingspolitikk. Dette krever tiltak på øvrige politikkområder for å sikre samstemmighet. Politikk som iverksettes på andre områder, må tilpasses så den ikke svekker eller går på bekostning av utviklingspolitikken.

Venstre mener regjeringen med denne meldingen tar skritt i retning av å skape et større politisk handlingsrom innen bistandspolitikken, noe Venstre støtter. Det kan her nevnes at den allerede har erstattet landbevilgningen i bistandsbudsjettet med regionbevilgninger. Dette gir regjeringen større frihet til å omdisponere bistandsmidler mellom land i en region, f.eks. i Afrika. Videre legger regjeringen opp til mer fleksibilitet for å kunne yte humanitær innsats og utviklingshjelp i postkonfliktområder, hvor den har vært delaktig i fredsprosesser. Venstre savner imidlertid en

vektlegging på det bistandsfaglige – og den norske kompetansen bygget opp på dette området gjennom flere år med bistand. Venstre mener at vi bør unngå en ytterligere politisering av bistanden. Det kan bidra til å undergrave de solide bistandsfaglige vurderingene som bør legges til grunn for all bistand. Dette kan svekke den langsiktige bistanden og kvaliteten på bistand generelt. Videre bør vi nok unngå at en ytterligere politisering og en raskt skiftende norsk dagsorden knyttet til utviklingspolitikk undergraver prinsippet om lokalt eierskap til egen utvikling.

Utviklingslandene skal selv styre og eie sin utvikling, ikke styres av velmenende givere i Norge og i andre giverland. For at dette skal gi mening, mener Venstre at bistanden bør bidra til å styrke representative, inkluderende og demokratiske prosesser i mottakerland. Venstre er derfor enig i at man bør øke innsatsen i norsk bistand for å legge grunnlaget for mer robuste partisystemer og mer levende demokratiske prosesser i mottakerlandene. For å sikre en bred politisk oppslutning om relativt høye bistandsbevilgninger også i framtiden er det viktig å kunne vise til effektivitet, troverdighet og konkrete resultater. Venstre mener derfor at bevilgningene til kvalitetssikring og evaluering bør øke – ut fra en lav andel av bistandsbudsjettet i dag. Vi bruker i år 26 milliarder kr på bistand. Den har hatt en formidabel vekst gjennom mange år, og dette fordrer at vi fører en skikkelig kontroll med bruken av disse midlene. Mer konkret mener Venstre at økte midler bør settes inn for uavhengig kvalitetssikring og evaluering. Siktemålet bør være å avdekke feil og mangler knyttet til igangsatte og avsluttende bistandsprosjekter, og denne informasjonen bør på en mer systematisk måte inngå i beslutningsgrunnlaget for framtidig bistand. Videre bør bevilgningene brukes til å videreutvikle nye metoder for evaluering og kvalitetssikring, både på nasjonalt nivå og i samarbeid med andre giverland. Dessuten bør mottakere av bistanden i større grad trekkes med i evalueringene. Det er de som skal leve med resultatene av prosjektene, og de vet best om de virker eller ikke.

Venstre setter pris på evne og vilje til nytenkning innen utviklingspolitikken. Ikke desto mindre mener jeg at FNs tusenårs mål skal forbli retningsgivende for norsk bistand. Blant disse målene mener Venstre at Norges bidrag for å fremme utdanning og helse bør styrkes. Mer konkret bør det i arbeidet for folkehelsen være et sterkt og tydelig fokus på kvinner, barn, ungdom og sårbare grupper, deriblant seksuell og reproduktiv helse og hiv-forebygging. Dessuten: Klimakrisen må ikke nedprioriteres i forhold til utviklingsland. Her har Norge et betydelig ansvar. Venstre påpeker at regnskogsatsingen ikke bør gå på bekostning av oppfølging av Regjeringens strategi for miljørettet utviklingssamarbeid. Begge deler er det viktig å følge opp, og det ene bør derfor ikke bli en salderingspost for det andre.

Nordområdene

De rødgrønnes nordområdestrategi ble presentert med brask og bram i Tromsø 1. desember 2006 av statsminister Jens Stoltenberg, ledsaget av den største ansamling statsråder på nordnorsk jord noen sinne. Innhylllet i en storslagen retorikk erklærte de at Nordområdestrategien var en ”ny dimensjon” i norsk utenrikspolitikk. Den skulle bli regjeringens ”viktigste strategiske satsingsområde”. Siden den gang har det vist seg at regjeringen skapte forventninger den ville få problemer med å innfri, fremholder. Etter flere års satsing er det få konkrete resultater å vise til, og ingen av dem står i stil med forventningene som ble skapt.

Det som skulle bli et glansnummer for regjeringen kan i stedet vise seg å bli et felt hvor den får problemer i sitt møte med velgerne før valget til høsten. Regjeringen har fått drahjelp fra opposisjonen for å innfri noen av løftene. Noe av det første utenriksminister Støre gjorde var å skrinlegge et prosjekt under betegnelsen ”New Corridor” - en forbindelse fra Narvik til Kina basert på eksisterende jernbanenett. Under behandlingen av statsbudsjett for 2009 snudde han og stilte seg positiv til opposisjonens forslag om å bevilge 2 millioner kroner til forberedelse og prøvedrift av prosjektet.

Klimaendringer og endringer i etterspørsel av naturressurser fører til at nordområdene får økende betydning internasjonalt, og avklaringer omkring suverenitet må framskyndes når Polhavet er i ferd med å bli isfritt, mener Venstre.

Venstre vil blant annet styrke norsk forvaltning i Svalbardsonen. Norge skal være en sentral aktør for å etablere et stabilt samarbeid i nord basert på folkeretten. Det vil kreve stor nasjonal innsats. For å hevde seg i nordområdene er økt aktivitet og tilstedeværelse nødvendig.

Havrettstraktaten skal utgjøre en viktig del av rammene, mens Arktisk Råd og Den nordlige dimensjon skal være de viktigste fora for samarbeid i regionen, supplert av Barentsrådet og FN-organisasjoner som Den internasjonale skipsfartsorganisasjon.

Russland er vår største nabo i nord. Venstre vil spesielt fokusere på øst-vestaksen i nord for å synliggjøre utfordringene og mulighetene.

Fylkeskommuner og kommuner, Sametinget, organisasjoner, institusjoner og bedrifter, og ikke minst befolkningen i nord, må delta i det mellomnasjonale arbeidet. De skal kunne tildeles nasjonalt ansvar og oppgaver på definerte områder på grunn av nærhet, lokal kompetanse og tradisjon. Venstre vil satse på bosetting og infrastruktur i nordområdene.

Venstre vil:

- fremme sikkerhetspolitisk samarbeid i Nordområdene gjennom dialog og tillitsvekkende tiltak som kan bidra til at konflikter løses på et lavest mulig spenningsnivå
- søke forståelse for norske synspunkter knyttet til jurisdiksjon i Nordområdene gjennom et aktivt diplomati, også overfor nære allierte, med vekt på å fremme samarbeid, bærekraftig forvaltning av ressurser og et skatteregime for utvikling av området
- styrke norsk tilstedeværelse i og forvaltning av Svalbardsonen
- legitimere Norges status i nordområdene gjennom satsing på bosetting og infrastruktur, militær tilstedeværelse, samt initiativ og ansvar for internasjonale utfordringer og samarbeid i nord
- utvikle en robust struktur for transport, energi- og kommunikasjonsoverføring mellom landsdelene og landene i nord
- legge vekt på forpliktende avtaler med andre land om en forsvarlig forvaltning av fiskeriressursene
- utvikle de nordlige ressurser for matproduksjon på hav og land, slik at det bidrar til å ivareta det framtidige globale behov
- satse sterkt på forskning innenfor klima, miljø og marine ressurser
- etablere omfattende internasjonale beredskapsopplegg mot oljeforurensning
- etablere et eget risikofond rettet mot eventuelle skadevirkninger for fiskeri og miljø
- etablere felles internasjonal overvåking av fiskeuttak og utslipp av ballastvann
- utøve ei bærekraftig ressursforvaltning og skjerming av de mest sårbare gyte- og oppvekstområder for nordatlantiske fiskearter
- at Norge skal gi observatørstatus til EU i Arktisk Råd.

Justiskomiteen

Skyggeansvar Odd Einar Dørum

Forsvarskomiteen

Skyggeansvar Odd Einar Dørum

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Skyggeansvar Lars Sponheim

REPRESENTANTFORSLAG (DOK 8) FRA VENSTRE I PERIODEN 2005-2009:

2005-2006

- Dokument nr. 8:33 (2005-2006) Framlegg frå stortingsrepresentantane Gunvald Ludvigsen, André N. Skjelstad og Lars Sponheim om styrking av pårørande sine rettar i situasjonar der det oppstår usemje mellom pårørande og medisinskfagleg personell om å halde fram med eller avslutte livsnødvendig behandling.
- Dokument nr. 8:54 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Odd Einar Dørum (V) om oppnevning av en kommisjon for personvern.
- Dok.nr.8:36 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Anne Margrethe Larsen om et utvekslings- og samarbeidsprogram mellom muslimske land og Norge.
- Dok.nr.8:63 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Gunnar Kvasheim og Lars Sponheim om å frita bioetanol (biobensin) til drivstoffomål fra CO₂-avgift, bensinavgift og alkoholavgift.
- Dokument nr. 8:76 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Gunn Berit Gjerde, Lars Sponheim og André N. Skjelstad (V) om å justere beløpsgrensene for arbeidsgiveravgiftsfritak for lønnet arbeid for veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon i tråd med den generelle lønnsveksten.
- Dokument nr. 8:27 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene André N. Skjelstad og Lars Sponheim om lov om endring i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) (oppheving av det generelle forbudet mot å dele landbrukseiendom)
- Dok.nr.8:81 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Borghild Tenden, Gunnar Kvasheim og Trine Skei Grande om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole.
- Dok.nr.8:72 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Gunn Berit Gjerde, Odd Einar Dørum og Gunvald Ludvigsen om ny finansieringsmodell for kulturbygg i Norge.
- Dok.nr.8:85 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Anne Margrethe Larsen og Lars-Henrik Michelsen om å innføre et kjærestevisum for utenlandske statsborgere med norsk kjæreste.

Forslag fremmet sammen med andre:

- (Dokument nr. 8:60 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner (H), Ulf Leirstein (Frp), Hans Olav Syversen (Kr.F) og Lars Sponheim (V) om å opprette et forenklet regelverk for små aksjeselskaper).

- Dokument nr. 8:21 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen (Frp), Børge Brende (H), Line Henriette Holten Hjemdal (Kr. F) og Gunnar Kvasheim (V) om et felles norsk/svensk marked for grønne sertifikater for fornybar elektrisitet.
- Dokument nr. 8:7 (2005-2006) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Børge Brende (H), Line Henriette Holten Hjemdal (Kr. F) og Gunnar Kvasheim (V) om statlig erverv av eiendommen Vestre Vollane på Hardangervidda.

2006-2007

- Dok.nr.8:102 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Gunvald Ludvigsen og Odd Einar Dørum om tiltak mot kjønnslemlestelse
- Dok.nr.8:93 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Gunnar Kvasheim og Gunvald Ludvigsen om tiltak for å gjøre adopsjonsprosessen enklere.
- Dok.nr.8:76 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene.
- Dok.nr.8:71 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum og Gunnar Kvasheim om økt forskningsinnsats ved Zeppelin-observatoriet i Ny-Ålesund
- Dok.nr.8:68 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Lars Sponheim om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole
- Dok.nr.8:67 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Vera Lysklætt, Leif Helge Kongshaug og Anne Margrethe Larsen om satsing på vindkraftproduksjon basert på havmøller.
- Dok.nr.8:66 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene André N. Skjelstad og Gunvald Ludvigsen om å legge til rette for at foreldre med funksjonshemmede barn kan motta en omsorgslønn.
- Dok.nr.8:65 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om å legge til rette for vaktmestertjenester til eldre.
- Dok.nr.8:37 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, André N. Skjelstad, Gunvald Ludvigsen og Leif Helge Kongshaug om et enklere og bedre regelverk for lokale produsenter av alkoholholdige drikkevarer (øl, vin og sider).
- Dok.nr.8:36 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om helseforsikringer og personvern.

- Dok.nr.8:28 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene André N. Skjelstad, Gunnar Kvasheim og Gunvald Ludvigsen om en gjennomgang av regelverket for kompensasjon til kommuner som rammes uforholdsmessig hardt av flom, ras og naturskade.
- Dok.nr.8:14 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Odd Einar Dørum og Gunvald Ludvigsen om helseregistre og personvern.
- Dok.nr.8:10 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Lars Sponheim og Trine Skei Grande om lov om endring i lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).
- Dok.nr.8:09 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Borghild Tenden om gjennomgang av personvernet i samferdselssektoren

Forslag fremmet sammen med andre:

- Dok.nr.8:94 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin. S. Woldseth, Olemic Thommessen, Modulf Aukan og Trine Skei Grande om ulike finansieringsmodeller for offentlig finansiering av private barnehager.
- Dok.nr.8:31 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen og Trine Skei Grande om omlegging av lisensinnbetaling til Norsk rikskringkasting (NRK)
- Dok.nr.8:30 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trond Helleland, Øyvind Halleraker og Odd Einar Dørum om etablering av et frittstående vegtilsyn.
- Dok.nr.8:26 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jan Tore Sanner, Hans Olav Syversen og Lars Sponheim om skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter og sykeforsikringer.

2007-2008

- Dokument nr. 8:51 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Vera Lysklætt, Anne Margrethe Larsen og André N. Skjelstad om 3 000 nye stillinger i politiet
- Dokument nr. 8:53 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Odd Einar Dørum om å heve beløpsgrensen for overformynderiets forvaltning av umyndiges midler
- Dokument nr. 8:40 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Trine Skei Grande, Gunnar Kvasheim og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av regelverket for ervervsmessig vaktvirksomhet

- Dokument nr. 8:26 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner
- Dokument nr. 8:69 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, André N. Skjelstad og Gunvald Ludvigsen om opprettelse av en varslerenhet i Arbeidstilsynet
- Dokument nr. 8:17 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om nasjonalt kompetansesenter for å motvirke helseskade knyttet til kjemikaliebruk
- Dokument nr. 8:74 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum og Leif Helge Kongshaug om å øke det strategiske handlingsrommet i norsk forskning og utvikling (FoU)
- Dokument nr. 8:36 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug, Vera Lysklætt og Odd Einar Dørum om snarest å iverksette en femårig allmennlærerutdanning
- Dokument nr. 8:47 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Borghild Tenden om lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole.
- Dokument nr. 8:65 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentant Borghild Tenden om en handlingsplan for en mer moderne og velholdt jernbane i Oslo-området
- Dokument nr. 8:24 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Odd Einar Dørum og Trine Skei Grande om tiltak for å bekjempe juks og svindel og organisert kriminalitet i drosjenæringen
- Dokument nr. 8:21 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner og Lars Sponheim om betinget fritak for arveavgift ved arv av familieeiendommer
- Dokument nr. 8:52 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Leif Helge Kongshaug og Trine Skei Grande om å innføre rett til et næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende
- Dokument nr. 8:75 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunvald Ludvigsen, Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum og André N. Skjelstad om en ny behandlingseenhet for rusmiddelbehandling
- Dokument nr. 8:102 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Gunvald Ludvigsen og Odd Einar Dørum om tiltak mot kjønnslemlestelse
- Dokument nr. 8:98 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunvald Ludvigsen og Vera Lysklætt om en handlingsplan for å redusere tvang innen psykisk helsevern

- Dokument nr. 8:42 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunvald Ludvigsen, Anne Margrethe Larsen, Gunnar Kvasheim og Trine Skei Grande om å beholde terapeutisk behandler i overgangen mellom barne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri
- Dokument nr. 8:31 (2007-2008) Representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om lov om endring i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) (Vold mot barn)
- Dokument nr. 8:93 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Gunnar Kvasheim og Gunvald Ludvigsen om tiltak for å gjøre adopsjonsprosessen enklere
- Dokument nr. 8:32 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvasheim og Trine Skei Grande om å innføre en registreringsordning for lobbyvirksomhet i Stortinget, i departementene og på Statsministerens kontor
- Dokument nr. 8:100 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Vera Lysklætt og André N. Skjelstad om å forebygge antallet unge gjeldsslaver, antallet tvangssalg og konkurser i borettslag
- Dokument nr. 8:67 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Vera Lysklætt, Leif Helge Kongshaug og Anne Margrethe Larsen om satsing på vindkraftproduksjon basert på havmøller
- Dokument nr. 8:104 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Leif Helge Kongshaug, Gunnar Kvasheim og Vera Lysklætt om å utarbeide en helhetlig handlingsplan for bevaring av den nordatlantiske villaksen

Forslag fremmet sammen med andre:

- Dokument nr. 8:93 (2007-2008) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve (H) og Leif Helge Kongshaug om at skipstunneler likebehandles med annen infrastrukturbygging i merveridavgiftslovgivningen

2008-2009

- Dokument nr. 8:86 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Trine Skei Grande, Borghild Tenden og Lars Sponheim om å klimavask norsk lovverk og administrative ordninger
- Dokument nr. 8:70 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunvald Ludvigsen og Trine Skei Grande om Personvernkommisjonens innstilling, opprettelse av kjernejournal, og sikring av sensitive helseopplysninger
- Dokument nr. 8:76 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Leif Helge Kongshaug og Trine Skei Grande om grunnleggende prinsipper for å sikre en offensiv forskningspolitikk

- Dokument nr. 8:107 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Leif Helge Kongshaug, Gunnar Kvasheim og André N. Skjelstad om å gjennomføre en faglig utredning om torskeoppdrettsfrie områder
- Dokument nr. 8:5 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Vera Lysklætt, Borghild Tenden og Leif Helge Kongshaug om miljøstatus i årsberetningen for kommunene
- Dokument nr. 8:55 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Gunnar Kvasheim om en nasjonal ordning med elektronisk "køfri"-billett på kollektivreiser
- Dokument nr. 8:58 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Gunnar Kvasheim om å tillate politisk reklame på norsk fjernsyn
- Dokument nr. 8:59 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim og Leif Helge Kongshaug om åpne møter i kontrollutvalget
- Dokument nr. 8:69 (2008–2009) Representantforslag fra stortingsrepresentant Lars Sponheim om undersøkelse av forvaltningen av Statens pensjonsfond – Utland (SPU) og om årlig kontroll av Norges Bank

Forslag fremmet sammen med andre:

- Dokument nr. 8:17 (2008-2009) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Odd Einar Dørum, Hans Olav Syversen og Karin S. Woldseth om å be Regjeringen ta de nødvendige skritt for å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse ved søksmål fra tidligere barnehjemsbarn mv.